

„Шестте мрежи“ са
солидна опора за
висококачествено
икономическо
развитие на КНР

►► стр. 8

今日中国

КИТАЙ

гнес
www.kitajdnes.com

Година XVI, брой 33, 21 – 27 август 2026

0,51 € / 1 лв.

►► Си Дзинпин председателства ключово заседание на Политбюро на ККП

Според дневния ред Политбюро докладва за работата си пред ЦК на ККП, а на заседанието бяха разгледани основни въпроси за пълното и стриктно самоуправление на партията.

2

►► Мисленето на дракона: Защо Китай печели XXI век, без да воюва със света

Понякога победите принадлежат на цивилизациите, които умеят да мислят по-дълго от своите съперници и да изграждат бъдещето достатъчно търпеливо, така че един ден то да изглежда неизбежно.

6

От редактора

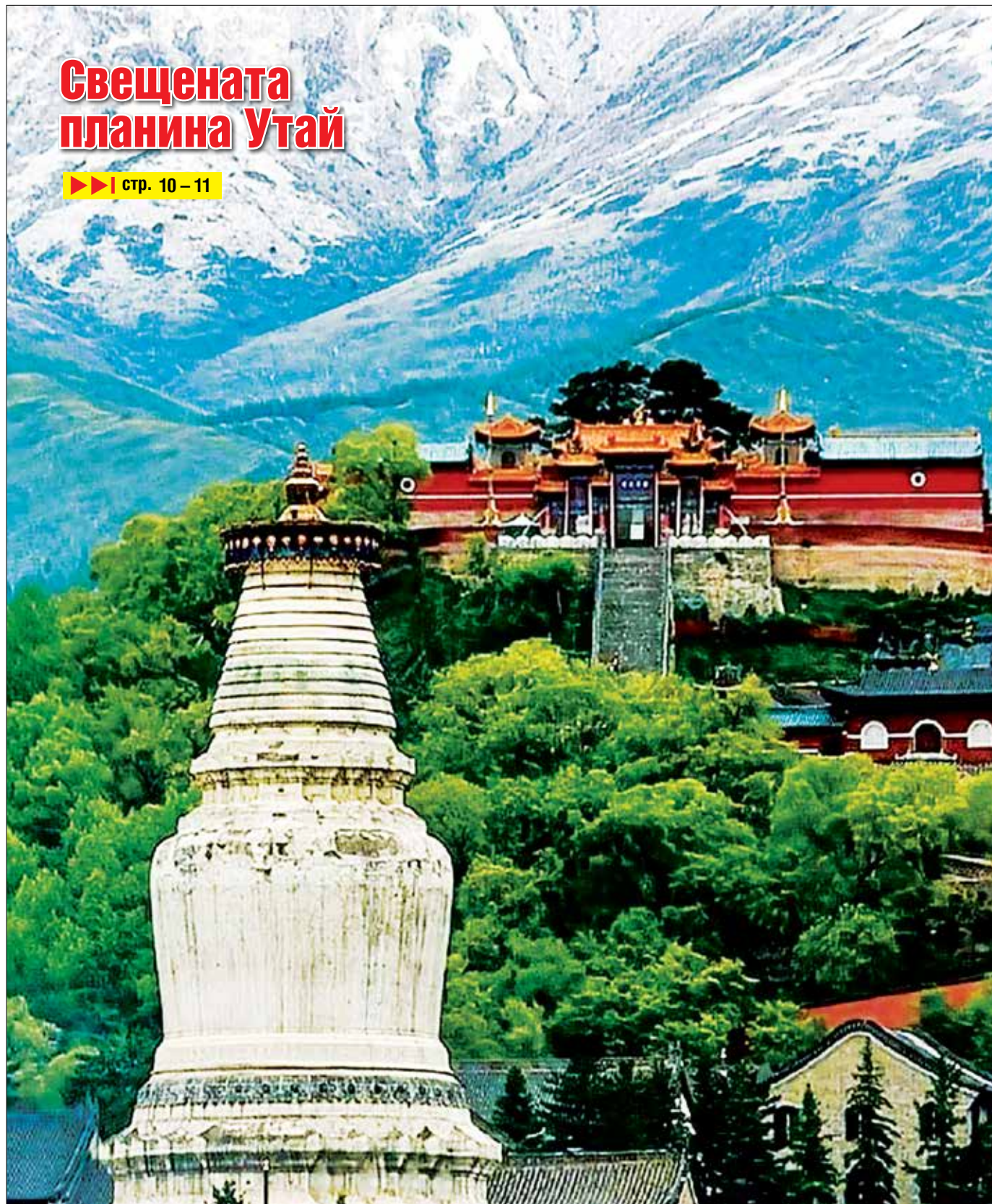
Подкрепата за траен прогрес

От Министерството на земеделието на КНР съобщиха, че от началото на тази година регулярната целенасочена помощ за районите, излезли от бедността, е постигнала добър старт. В този контекст централният бюджет е отпуснал средства за регулярна помощ в размер на 177 милиарда юана, за да подкрепи разнообразното развитие на подпомаганите отрасли. Тази година е първата, в която Китай прилага редовна подкрепа и е създадена система за регулярна помощ за лица в риск от повторното изпадане в бедност. По отношение на подкрепата за индустриите, централният бюджет е отпуснал средства за редовна подкрепа в размер на 177 милиарда юана, като делът, предназначен за развитие на индустриите, надхвърля 60 %. По официални и международно утвърдени данни за малко повече от четири десетилетия Китай е извел от бедността 800 милиона човека (за сравнение – това е почти двойно на населението на ЕС, което е 452 милиона, или две Америки, и също така се равнява на 133 Българи). Това са и 70 процента от изведените от бедност жители на планетата за същия период, а между 2013 и 2020 г. от бедност са изведени близо 100 милиона жители на селата. Китай с гордост и достойнство отбеляза ликвидирането на пълната бедност на своя територия. Всичките тези успехи са живото доказателство, че Китай е държава на прогреса, справедливостта и социалната грижа към народа. Но горните данни за трайна и последваща подкрепа показват, че Пекин не просто постига целите си, но и залага на трайни решения, които правят процесите необратими, т. е. че за замогващото се някога живяло в бедност население се осигуряват трайни възможности за труд, развитие, модернизация, които ще се възпроизвеждат в полза на хората и регионите.

Д-р Теофан ГЕРМАНОВ

Свещената планина Утай

►► стр. 10 – 11

Младите европейци
откриват Китай

13

Архитектура
на кръстопът

14

Си Дзинпин председателства ключово заседание на Политбюро на ККП

Основен акцент бяха социални въпроси и множество мерки за подобряване на благосъстоянието на хората

Преди дни Политбюро на Централния комитет на Комунистическата партия на Китай (ККП) проведе заседание, на което взе решение петият пленум на 20-ия Централен комитет на ККП да се проведе в Пекин през октомври. Според основния дневен ред на заседанието Политбюро ще докладва за работата си пред Централния комитет на ККП, а на заседанието ще бъдат разгледани основни въпроси за последователно утвърждаване на пълното и стриктно самоуправление на партията. Заседанието на Политбюро анализира и проучи и настоящата икономическа ситуация и направи планове за икономическа работа през втората половина на тази година. Си Дзинпин, генерален секретар на Централния комитет на ККП, председателства заседанието. На заседанието беше подчертано, че от 18-ия национален конгрес на ККП пълното и стриктно самоуправление на партията е постигнало значителен напредък, отворило е нови хоризонти за вековната партия в сферата на саморегулирането и е реализирало исторически постижения и трансформации в името на партията и страната. Партията и народът са спечелили историческата инициатива за изграждане на силна партия и държава. Междувременно, с настъпилите дълбоки промени в международните и вътрешните обстоятелства и условията, пред които е изправена партията, пълното и стриктно самоуправление на партията е изправено пред нови контексти и предизвикателства. Цялата партия, от стратегическа гледна точка на консолидиране на позицията си като ръководен орган и изпълнение на мисията и задачите си, трябва напълно да осъзнае значението на непоколебимото развитие на пълното и стриктно партийно самоуправление и да запази увереност и решителност. Членовете на партията трябва да възприемат по-високи стандарти и да предприемат по-конкретни мерки, за да използват добре ценния опит на пълното и стриктно партийно самоуправление в новата ера, задоволително да се справят и решат важните проблеми, пред които е изправено партийното изграждане, и да консолидират и надграждат здравата политическа среда, насърчавана чрез самоуправлението на партията. На срещата беше подчертано, че за да се запази пълно и стриктно самоуправление, партията трябва да остане ангажирана с марксизма-ленинизма, идеите на Мао Дзедун, теорията на Дън Сяопин, теорията за трите представителства и научния поглед върху развитието,

както и да приложи изцяло идеите на Си Дзинпин за социализма с китайски специфики за нова ера. Същевременно е наложително задълбочено да се изучи и приложи идеите на Си Дзинпин за партийното строителство, да се изпълнят общите изисквания за укрепване на партията в новата ера и да се приеме партийният устав като основно ръководство. Партията е призована да поддържа и укрепва централизираното, единно ръководство на Централния комитет на ККП с цел подобряване на дългосрочните управленски способности на партията, запазване на нейния ръководен характер и цялост и поддържане на тесни връзки с народа. Важно е да се придържа към стриктно спазване на принципите, да усъвършенстваме системите за пълно и стриктно партийно самоуправление и да определим укрепването на политическото строителство като всеобхватно ръководство за всички други инициативи за партийно строителство. Мотивацията, инициативността и креативността на цялата партия трябва да бъдат изцяло вдъхновени, а усилията на партията да се пречиства, усъвършенства, обновява и превъзхожда непрекъснато да се развиват. Трябва да се гарантира, че партията винаги ще остане жизнена марксистка управляваща сила, която е на начало на времето, ползва се с всеотдайната подкрепа на народа и е способна да издържи на изпитанията на всякакви бури, и че винаги ще действа като силно лидерско ядро в изграждането на социализъм с китайска специфика. От началото на годината Централният комитет на партията, в чието ядро е другарят Си Дзинпин, обединява и ръководи цялата партия и китайския народ от всички етнически групи в движение напред с решителност и неуморна работа, беше посочено на срещата. Като обръща пълно внимание както на вътрешните, така и на международните императиви, както и на развитието и сигурността, той реагира ефективно на външни сътресения и вътрешни трудности.

В резултат на това икономиката на Китай показва тенденция на развитие, белязана от нови двигатели на растеж и оптимизирана

икономическа структура. Същевременно е задължително да се обърне голямо внимание на трудностите и предизвикателствата, пред които е изправено икономическото развитие, да се запази увереност и да се посрещнат предизвикателствата директно, както и да се използват пълноценно всички възможности и предимства, за да се осигури стабилен и устойчив напредък във висококачественото развитие. На срещата се подчертава, че икономическата работа през втората половина на годината трябва да следва насоките на „Мисълта на Си Дзинпин за социализъм с китайска специфика за нова ера“, да се придържа към общия принцип за преследване на прогрес, като същевременно се осигурява стабилност, да се прилага изцяло и вярно новата философия на развитието на всички фронтове и да се ускори развитието за насърчаване на нов модел на развитие.

Срещата подчерта необходимостта от ефективно разширяване на вътрешното търсене, увеличаване на предлагането на качествени стоки и услуги в отговор на потреблението на различни групи и използване на потенциала на потреблението на услуги. Тя призова за солиден напредък в планирането и развитието на „Шестте мрежи“ за водоснабдяване, нови енергийни мрежи, компютърна инфраструктура, телекомуникации от следващо поколение, градски подземни комунални услуги и логистика. Трябва да се положат усилия за ускоряване на изграждането на модерна индустриална система, укрепване на дългосрочната и стабилна подкрепа за базови... изследвания, по-нататъшно прилагане на инициативата „Изкуствен интелект Plus“, насърчаване на нови форми на интелигентна икономика и подобряване на системата за управление на Изкуствения интелект.

Страната трябва също така да разшири пространството за взаимноизгодно международно икономическо и търговско сътрудничество, да развива енергично търговията с услуги и да насърчава балансираното развитие на търговията. Системата за управление на изходящите инвестиции и всеобхватната система за услуги в чужбина трябва да

бъдат подобрени, а усилията за активно привличане и използване на чуждестранни инвестиции трябва да продължат. Усилията, свързани със селското стопанство, селските райони и селските хора, не трябва да се отслабват, подчертаха участниците в заседанието. Те призоваха за продължаване на усилията за консолидиране и разширяване на резултатите, постигнати към намаляването на бедността, установяване и подобряване на механизми за изграждане, експлоатация, управление и поддръжка на висококачествени земеделски земи, стабилизиране на производството и цените на добитъка и селскостопанските продукти като свинско месо и насърчаване на постоянното увеличение на доходите на земеделските производители. Политбюро също така призова за усилия за осигуряване на селскостопански доставки на стабилни цени, развитие на селскостопанското производство и осигуряване на висока реколта от есенно зърно и зърнени продукти за цялата година. Участниците в срещата посочиха, че трябва да се предприемат множество мерки за подобряване на благосъстоянието на хората, осигуряване на по-силна подкрепа за заетостта на ключови групи и да се защитят интересите на хората, работещи с гъвкави работни места, и на други, работещи в нови форми на заетост. Подкрепата за грижите за възрастни хора и децата трябва да бъде гарантирана, като същевременно се подобряват многостепенните и категоризирани системи за социално подпомагане. Северозападен, Северен и Североизточен Китай трябва да спечелят трудни битки в екологичните проекти за предотвратяване и контрол на опустиняването, а също така да се постигне активен и постоянен напредък в постигането на пикови въглеродни емисии и въглеродна неутралност на страната.

Страната ще продължи да идентифицира и отстранява всички видове рискове и скрити опасности, като решително ще ограничава появата на големи и изключително сериозни аварии. Местните власти трябва да подобрят отстраняването и възстановяването на проблемни и опасни резервоари, речни насипи и диги, райони, предразположени към внезапни наводнения и геоложки опасности, както и ниско разположени градски места, уязвими от наводнения. Те също така трябва солидно да развиват всички видове дейности, свързани с реагиране при извънредни ситуации, спасяване и помощ при бедствия за предотвратяване и контрол на наводнения, и да положат всички усилия за защита на живота и имуществото на хората. Дължностните лица трябва да консолидират и разширят усилията си за установяване и практикуване на правилния поглед върху управленските резултати, беше отбелязано още на срещата. Водещите служители на всички нива трябва да постигнат нови постижения във висококачественото развитие с висок дух, силна енергия и повдигнат морал. На срещата бяха обсъдени и други актуални въпроси.

2026年全国生态日主场活动 在内蒙古呼伦贝尔举办

在《中华人民共和国生态环境法典》施行首日，2026年全国生态日主场活动在内蒙古呼伦贝尔举办，主题为“厚植中国式现代化的绿色底色”。

主场活动上，国家发展改革委环资司解读循环经济相关政策，全国人大常委会法工委、最高人民法院、共青团中央、工业和信息化部、自然资源部、生态环境部、水利部、国家林草局和内蒙古自治区发展改革委分别解读推进生态文明建设相关法律法规政策，发布本领域或本地区生态文明建设成果，充分展现美丽中国建设成就。有关行业协会发布2026年全国生态日绿色低碳行动倡议，呼伦贝尔发布2026年全国生态日呼伦贝尔倡议，动员社会各方面践行绿色发展理念、携手共建美丽家园。基层代表、地方代表、国际组织代

表分别围绕生态文明建设基层故事、生态文明建设经验、中国生态文明建设和绿色发展理念的国际意义等主题进行交流分享。

主场活动还设置生态文明建设成效和生态产品推介展示专区，集中展示各地区生态文明建设经验做法和成效，推介展示各地区代表性生态产品。

2026年全国生态日主场活动由国家发展改革委同有关部门和内蒙古自治区人民政府共同举办。当天，各地围绕活动主题，开展具有地方特色的全国生态日活动，学习贯彻生态环境法典，加强生态文明宣传教育，普及推广绿色低碳生活方式，推动形成全社会崇尚生态文明的良好风尚。

文旅新探 | 广西贺州：一条古道，串起千年文脉

小桥流水，青砖黛瓦，古色古香的韵味扑面而来，这里是广西贺州市富川瑶族自治县的秀水村。正值暑期，一群少年支起画板，正对着雕花的窗棂细细勾勒。

“注意光线的层次和明暗过渡。”带队的彭老师正弯腰指点学生的笔触。他与学生们来自广州度岸画室，“这里成片的古建筑保存完好，适合学生练习写生，也能放松心情。”

在画架前，学生李思颖的笔触格外认真。谈及选择秀水写生的缘由，她还提及：“秀水村是有名的‘状元村’，历史上出过一位状元、多位进士，自己来这里写生，也是希望感受氛围。”

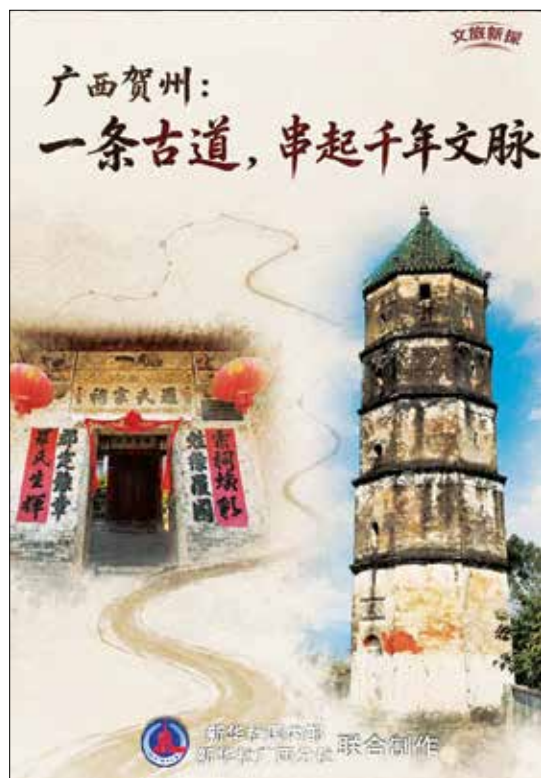
无论是青砖黛瓦的古建筑，还是浸润在村落肌理中耕读传家的思想，之所以能在秀水村落地生根，都离不开其脚下的潇贺古道。

潇贺古道北起湖南潇水，南抵广西贺江，是秦汉时期中原沟通岭南的重要通道。这条古道不仅运输商品货物，更使得中原儒家文化、湘鄂荆楚文化与岭南百越文化在此交融积淀。

沿着古道的印记向南行进几十里，便抵达了潇贺古道在广西的“终点”——今贺州市八步区的临贺故城。

漫步临贺故城，城中的文庙香火绵延，红墙碧瓦旁边，高大的魁星楼静静伫立，这正是儒家文化跨越五岭、在岭南地区繁荣的鲜明体现。

故城巷道间，星罗棋布的宗祠群同样印证着这条古道带来的大规模人口迁徙。记者走进一座罗氏宗祠，门前的楹联“姓缘罗国、郡定豫章”道出了家族的来处。不难看出，这座祠堂的主人，其先祖正是顺着古道，从千里之外的今江西南昌附近辗转迁徙而来，最终在这片土地上繁衍生息。

贺州市博物馆馆长胡庆生告诉记者，当地建筑多以石灰岩构造为主，因为石灰岩硬度较低，便于雕琢。花岗岩则不同，其质地坚硬异常。贺州能够出现如此精美流畅的雕刻线条，有赖于明清时期“广州十三行”舶来的先进器具才能完成加工。

“今天，我们能够在此看到精美的花岗岩石柱，足以想见百年前潇贺古道上商贸文化的繁荣。”胡庆生说。

从古村落的文气氤氲，到古城的雄浑厚重，再到串联起城与村的近200公里蜿蜒古道，这“三古”背后承载的，是不同地域文明跨越千年的交往、碰撞与融合。

一店卖全球，跨境电商推动中国制造加速出海

3年时间，年销售额从400多万美元增长到6000多万美元，海外市场从北美拓展到欧洲和日本——这是鑫帕特娜丝（青岛）家居饰品有限公司通过单家跨境电商平台出海交出的成绩单。

“无需远赴海外参展，不再完全依托外贸中间商，一家线上店铺就能直面全球消费者、拿下海外订单。不仅渠道和定价权掌握在自己手中，还能利用平台数据反向指导产品研发，快速拓展全球市场。”公司总经理赵静道出了传统外贸工厂转型跨境电商出海的原因。

近年来，跨境电商蓬勃发展，成为助力“中国制造”走出去的重要力量。打开山东海拓机械集团有限公司在跨境电商平台网站的页面，一场英文直播正在进行。屏幕上，一台1吨重的小型挖掘机正伸缩臂膀挖掘土方，吸引了众多海外网友“云”围观。

“很多欧美家庭挖花园、挖泳池都会用到小型挖掘机，看好这一市场前景，我们在多个跨境电商平台进行了布局。”公司首席运营官卜盼盼告诉记者，公司从最初的轻量贸易，到自建工厂做代工，再到打造独立品牌，在海外市场一点点站稳脚跟。今年以来，通过跨境电商出口货值超5亿元人民币，同比增长70%。

海拓机械集团所在的山东济宁，是中国主要的小型工程机械制造基地，这里生产的小型挖掘机在欧美电商市场占有率已超半数。

以“跨境电商+产业带”为引擎的出海新浪潮，正在众多传统产业集群中加速形成。“每一个产业带背后都是几十年沉淀下来的工艺、供应链和技术积累。”亚

马逊中国副总裁宋晓俊说，2025年，胶州假发、济宁小型挖掘机、天津地毯等产业带均实现了强劲销售增长。

跨境电商正成为推动外贸高质量发展的新动能。海关总署数据显示，2025年，中国跨境电商进出口总值达到2.84万亿元，比上年增长4.8%。

传统外贸模式中，制造业企业只需面对少数采购商，而跨境电商卖家则要直面海量且分散的海外终端需求。此外，跨境运输、广告投放、销售运营、售后及回款等环节环环相扣，对任何想要投身跨境电商的企业而言，都是一场硬仗。

让更多企业从“不会走、走不稳”到“走得久、走得远”，政策支持是关键。

“十五五”规划纲要指出，支持跨境电商等新业态新模式发展。

今年4月，商务部等6部门对外发布指导意见，提出发展“市场采购+跨境电商”“中欧班列+跨境电商”模式，鼓励电商企业在海外注册商标、申请专利、布局自主品牌等。

平台端也铆足了劲。亚马逊发布“华北产业带联合赋能计划”，未来两年将孵化500家出海品牌卖家；阿里国际站上线AI智能体，为卖家配备“24小时不休的外贸团队”……

此外，行业协会积极助力“政策链—贸易链—产业带”深度融合。“小微企业出海仍面临跨境电商复合型人才紧缺、品牌意识不足等挑战。”山东省跨境电子商务协会秘书长吕亚萍说，协会将持续针对卖家开展培训，帮助企业完成跨境电商“从0到1、从1到N”的实操闭环，并推动惠企政策落地。

Китай призова японските управляващи окончателно да скъсат с милитаризма

Отказът да бъде поднесено извинение за престъпленията и агресията, ускоряването на ремилитаризацията и арогантните призови за придобиване на ядрено оръжие предизвикват критики и осъждане както в страната, така и в чужбина

В речта си на 15 август по време на националната възпоменателна церемония за загиналите във Втората световна война японският премиер Санае Такаичи избегна темите за „разкаянието“ и „поуките“, омаловажавайки отговорността на Токио за агресията, с което направи сериозна крачка назад в осмислянето на историята, заяви по време на днешната си пресконференция говорителят на Външно министерство Лин Дзиен.

По думите му това за пореден път разкрива „зловещите намерения на правителството на Такаичи да прикрива, изопачава и пренаписва историята на японската агресия“. Лин Дзиен отбеляза, че „видни представители на японското общество посочват, че държава, която не е способна да осмисли и признае миналото си, не може да спечели доверието на другите“.

„Единственият начин да се из-

бегне повторението на историческите грешки е историята да бъде посрещната открито и от нея да бъдат извлечени поуки.

Отново призоваваме японските управляващи да се вслушат внимателно в справедливите гласове в Япония и в международната общност, да направят дълбока равностметка за отговорността си, окончателно да скъсат с милитаризма и да не продължават да вървят все по-далеч по погрешния път“, заяви в заключение говорителят Лин Дзиен.

Радио Китай напомня, че на 15 август тази година се навършват 81 години от безусловната капитулация на Япония във Втората световна война.

Същия ден японският министър-председател Санае Такаичи внесе средства за възпоменателни ритуали в храма „Ясукуни“, където се почитат 14 военнопостъпници от клас А, а министърът на отбраната Шиндзиро Коизуми и

други високопоставени представители на кабинета и Либералдемократическата партия посетиха лично храма.

В деня на поражението и капитулацията на Япония десни политици отново „се поклониха на духовете“. Това е оскърбление на историческата справедливост, предизвикателство към цивилизационните норми и провокация срещу следвоенния международен ред, което сериозно наранява чувствата на народите на азиатските държави, пострадали от японската агресия, включително китайския.

Отказът да бъде поднесено извинение за престъпленията и агресията, ускоряването на ремилитаризацията и арогантните призови за придобиване на ядрено оръжие – тези действия на японското правителство, насочени в обратна посока, предизвикват критики и осъждане както в страната, така и в чужбина.

На 15 август преди 31 години то-

гавашният японски министър-председател Томиичи Мураяма публикува декларация, в която призна, че в миналото Токио е следвал погрешна държавна политика и е поел по пътя на войната, като заявява, че ще направи задълбочена равностметка на историята и ще извлече поуки от нея. Днес японските лидери вървят в обратна посока и отново тласкат страната към пропастта.

Пред лицето на безразсъдните действия в рамките на японския неомилитаризъм международната общност трябва да предприеме конкретни мерки за решителното им възпиране, твърдо да защити следвоенния международен ред и в никакъв случай да не допуска повторение на историческата трагедия.

Животът на Дзян Дзъмин беше изпълнен с борба за просперитета на страната

В Пекин се проведе тържествено събрание по повод 100-годишнината от рождението на бившия китайски лидер Дзян Дзъмин. В него взеха участие генералният секретар на ЦК на ККП, председател на Китай и на Централната военна комисия Си Дзинпин и други държавни лидери. Събранието започна и всички присъстващи на място се изправиха и изпяха химна на Китайската народна република.

В речта си китайският лидер посочи, че животът на другаря Дзян Дзъмин е бил блестящ и

изпълнен с борба. Той се е борил през целия си живот за национална независимост, за просперитета на страната и щастие на народа.

„Във великата си практика, която доведе до огромни постижения в делото на партията и държавата след 4-тия пленум на 13-ия ЦК на ККП, другарят Дзян Дзъмин напълно демонстрира своята далновидност, ключовата си роля и лидерското си изкуство като марксистки политик. Той създаде възвишен образец, от който винаги ще се учим и който винаги ще ни вдъхновява да вървим напред“, каза още Си Дзинпин.

Председателят Си поднесе съболезнования във връзка със силното земетресение в Индонезия

На 17 август китайският председател Си Дзинпин изпрати съболезнователна телеграма до индонезийския президент Прабово Субианто във връзка със силното земетресение в страната.

В него той изразява от името на китайското правителство и китайския народ съжаление за загиналите и поднася съболезнования на техните семейства и на пострадалите.

Си Дзинпин изрази също увереност, че под ръководството на президента Прабово индонезийският народ ще успее възможно най-скоро да преодолее последиците от бедствието и да възстанови домовете си.

Китайската икономика е запазила обща стабилност и тенденция на развитие към по-високо качество

П ресслужбата на Държавния съвет на КНР проведе пресконференция, на която представител на Държавното статистическо управление заяви, че през периода януари – юли националната икономика е запазила обща стабилност и

тенденция на развитие към ново и по-високо качество.

Индустриалната добавена стойност на предприятията над определен мащаб в страната се е увеличила с 5,3 процента на годишна база, а общият обем на продажбите на стоки и услуги в социалното потребление е нараснал с 2,6

% спрямо същия период на миналата година, като продажбите на услуги са се увеличили с 5,0 %, а продажбите на стоки с 1,1 процента.

През периода януари – юли индексът на потребителските цени (CPI) в страната се е повишил с 0,9 % на годишна база.

Китай и Русия отговарят заедно на „Въпроса на епохата“

Китайският посланик в Русия Джан Ханхуей: Споделените стремежи и съгласуваността на цивилизационните идеи на Китай и Русия не само осигуряват мощен духовен тласък за развитието на двустранните отношения, но и осигуряват на света сигурност, стабилност и позитивна енергия

Китайският посланик в Русия Джан Ханхуей публикува статия в руския вестник „Известия“, в която коментира споделените стремежи на Китай и Русия за осигуряване на свят, изпълнен със стабилност и позитивна енергия. Статията е препечатана от агенция „Синхуа“.

В момента светът претърпява колосални промени, невиджани от век, и човешкото общество отново се озовава на исторически кръстопът, посочва в публикацията посланикът.

Изправено пред „въпросите на епохата“ – „Какво се случва със света и какво трябва да правим?“ – изборът между цивилизационен диалог и конфронтация, между приобщаващо развитие и взаимна изолация, се превръща в изпитание за политическата мъдрост

на държавите и отговорността на великите сили. Китай, следвайки общите тенденции на човешкото развитие, изложи и прилага Глобалната цивилизационна инициатива.

Русия, опирайки се на богатото си културно-историческо наследство, си постави стратегическата цел да изгради „цивилизационна държава“.

Споделените стремежи и съгласуваността на цивилизационните идеи на Китай и Русия не само осигуряват мощен духовен тласък за развитието на двустранните отношения, но и осигуряват на света сигурност, стабилност и позитивна енергия.

Живият опит на Китай и Русия предоставя убедителни доказателства, че модернизацията не е същото като уестернизация и че няма единен, универсален модел

на развитие, подходящ за всички страни, се отбелязва в статията на китайския посланик в Москва.

Пътищата на модернизация са многостранни и разнообразни, всеки със своята уникална стойност.

Самостоятелният избор на път на развитие от страна на държавите, основан на техните цивилизационни традиции, настоящи национални условия и суверенна сигурност, заслужава всеобщото уважение на международната общност.

Китай е готов да работи с Русия, за да продължи да проучва пътища към модернизация, които са съвместими със собствената му история, култура, традиционни ценности и национални реалности, изтъква в заключение на статията китайският посланик в Москва Джан Ханхуей.

ООН: В борбата с изменението на климата Китай превръща политическите решения в действия

Говорейки за китайския опит в борбата с изменението на климата, Саймън Стийл откри на първо място силната политическа воля и изпълнението на поетите ангажименти

Зачествящите горещи вълни, суши, проливни дъждове и горски пожари показват, че последиците от изменението на климата вече са реалност за целия свят.

„Никой не може да остане извън тяхното въздействие“, заяви по време на посещение в Китай Саймън Стийл, изпълнителен секретар на Секретариата на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (UNFCCC).

Саймън Стийл посочи родината си Гренада като пример за уязвимостта на малките островни държави. Преди две години ураганът

„Берил“ е повредил или разрушил около 98 % от сградите на острова.

Говорейки за китайския опит в борбата с изменението на климата, Стийл откри на първо място силната политическа воля и последователното изпълнение на поетите ангажименти. Той отбеляза, че Китай е постигнал целите си за инсталирани мощности от вятърна и слънчева енергия шест години по-рано от първоначално планираното.

Според него важен урок за други държави е начинът, по който Китай превръща политическите решения в практически действия чрез инвестиции в технологии,

машабно производство, развитие на вътрешния пазар и създаване на работни места.

Благодарение на своя мащаб и иновационен потенциал Китай влияе върху световните пазари, стимулира технологичния напредък и допринася за понижаването на цените на чистите енергийни технологии.

„Сега е време написаните ангажименти да бъдат превърнати в реални действия“, подчерта Стийл. По думите му справянето с изменението на климата е обща задача на човечеството, която изисква многостранност и международно сътрудничество.

Рекордният бюджет за отбрана на Япония разкрива милитаристичните амбиции на Токио

Съгласно „Трите документа за сигурността“ общият бюджет за отбрана за периода 2023 – 2027 г. беше определен на 43 трлн. йени. В действителност обаче разходите всяка година надхвърлят таваните и непрекъснато растат

На 6 и 8 август беше отбелязана 81-вата годишнина от атомните бомбардировки на японските градове Хирошима и Нагасаки. В момент, когато Токио би трябвало дълбоко да анализира своята агресивна история и да си вземе поуки от войната, правителството възнамерява да представи проект за бюджет за отбрана за финансовата 2027 г. в размер на рекордните 8,9 трилиона йени. А тъй като в него фигурират множество пера без конкретно посочени суми, крайната му стойност може да достигне дори 10 трилиона йени, отбелязва Радио Китай за чужбина.

През последните години под натиска на десните сили бюджетът

за отбрана на Япония нараства неконтролируемо. Съгласно „Трите документа за сигурността“, приети през 2022 г., общият бюджет за отбрана за периода 2023 – 2027 финансова година беше определен на 43 трлн. йени. В действителност обаче разходите всяка година надхвърлят таваните и непрекъснато растат – бюджетът за 2026 финансова година например е около 9,04 трлн. йени (при първоначална заявка за 8,8 трлн. йени), нараствайки за 14-а поредна година.

Ако погледнем към историята, днешните стъпки на японското правителство към военно разширение поразително напомнят за траекторията на някогашния милитаризъм. През 30-те години на миналия век японските власти,

мотивирайки се с „външни заплахи за сигурността“, година след година увеличаваха военните си разходи, разширяваха въоръжените сили и изопачаваха конституционните разпоредби, за да стигнат накрая до разпалването на война в цяла Източна Азия. Тази война донесе огромни страдания на народите от всички страни в региона, а самата Япония също вкуси тежките последици от това, коментира Радио Китай за чужбина.

Днес действията на „новия милитаризъм“ в Япония са опасен залог с бъдещето на над 100 милиона японски граждани и представляват сериозна заплаха за регионалния мир и стабилност.

Страницата подготви
Любомир МИХАЙЛОВ

Мисленето на дракона

Защо Китай печели ХХІ век, без да воюва със света

Д-р Румен Петков

Две цивилизации, две представи за силата

Когато западните анализатори се опитват да разберат Китай, те почти винаги тръгват от погрешната отправна точка. Те търсят в Пекин познатите им политически модели, стратегически инстинкти и исторически навици. Предполагат, че една държава с подобен икономически потенциал неизбежно ще започне да изгражда военни съюзи, да организира блокове срещу противниците си и постепенно да налага политическата си воля по начина, по който европейските империи са правили това векове наред. Когато подобно развитие не се случва, започват да говорят за загадъчност, непредсказуемост или скрити намерения.

Истината може да се търси на друго място. Китай не следва европейската историческа логика. Той принадлежи към цивилизация, която в продължение на хилядолетия е формирала собствена представа за държавата, обществото и властта. Там времето не се измерва с изборни цикли, а с поколения. Победата не се възприема като моментен триумф, а като резултат от продължително натрупване на преимуществата. Управлението не се свежда до непрекъснато реагиране на кризи, а до поддръждане на условията така, че кризите да възникват по-рядко.

Тази разлика трудно се разбира в свят, привикнал към непрекъсната политическа мобилизация. През последните десетилетия глобалната политика се превърна в арена на постоянни конфликти, информационни кампании и показни дипломатически сблъсъци. В подобна среда силата започна да се измерва със способността да принуждаваш другите да изпълняват волята ти.

Китай постепенно наложи друго разбиране. Вместо да превръща всяко противоречие в открит конфликт, той предпочита да изгражда условия, при които останалите сами започват да се приспособяват към новата реалност. Това не означава отказ от национални интереси, а тяхното преследване по начин, който намалява цената на противопоставянето. Тук се крие една от най-сериозните разлики между западната стратегическа традиция и китайската цивилизационна школа. Европа дълго време изгражда международния ред чрез военни победи, колониални империи и географско разширяване. След Втората световна война Съединените щати развиха собствен модел, основан върху глобални съюзи, военни бази, финансово влияние и технологично лидерство.

Китай извървя различен път. След края на ХХ век той насочи огромната си енергия към икономическо развитие, инфраструктура, производство, образование, научни изследвания и постепенно технологично изкачване. Докато светът следеше поредната геополитическа кри-

за, в китайските индустриални зони се изграждаха нови заводи, лаборатории, транспортни коридори и университетски кампуси. Тази последователност изглежда почти скучна за медийния свят, който предпочита драматичните събития. Но историята често се променя не от най-шумните конфликти, а от най-дългите процеси.

Китайската цивилизация винаги е отделяла особено внимание на понятието за хармония. На Запад тази дума рядко се възприема като символ на компромис или слабост.

В китайската философска традиция хармонията означава устойчивост на системата. Една добре устроена държава трябва да бъде достатъчно стабилна, за да може развитието да продължава десетилетия наред без разрушителни сътресения.

От тази гледна точка икономическият растеж не представлява самостоятелна цел. Той е средство за укрепване на обществото, за намаляване на бедността, за повишаване на образователното равнище и за увеличаване на националната устойчивост. Когато тези процеси се натрупват достатъчно дълго, страната започва естествено да увеличава международното си влияние.

Това влияние не идва първо чрез самолетоносачи. То идва чрез фабрики, пристанища, железници, цифрови технологии, инвестиции, университети, научни центрове и производствени вериги, които постепенно започват да свързват различни части на света.

Западният политически речник често използва думата „лидерство“. Китайската традиция много по-често говори за ред, баланс и дългосрочна стабилност. Разликата между тези понятия не е само езикова. Тя определя различен начин на действие.

Поради тази причина ХХІ век може да се окаже първият исторически период, в който най-голямото международно влияние няма да бъде постигнато чрез мащабни завоевателни войни, а чрез способността една цивилизация да се превърне в незаменим икономически, технологичен и културен център на световното развитие.

Ако тази тенденция продължи, ще стане все по-трудно Китай да бъде разглеждан единствено като голяма държава. Все повече ще се налага възприемането му като самостоятелен цивилизационен модел, който предлага различна представа за силата, различен ритъм на развитие и различен прочит на международните отношения.

Оттук започва истинското разбиране за мисленето на дракона. То не обещава бързи победи. То изгражда условия, при които времето започва да работи в негова полза.

Китайската стратегия: победата чрез търпение

Една от най-трудните за разбиране особености на китайската политика е отношението към времето. Докато повечето западни правителства планират в рамките на един или два изборни мандата, китайската държава мисли в

хоризонт от десетилетия. Тази разлика изглежда чисто административна, но всъщност определя начина, по който се изграждат националните приоритети, разпределят се ресурсите и се оценява успехът.

В европейската политическа традиция бързият резултат често се превръща в най-важния критерий. Правителствата са под непрекъснат обществен и медийен натиск да демонстрират незабавни успехи. Китайската система функционира по различна логика. Там стратегическите цели могат да се реализират постепенно, като всеки етап подготвя следващия. Натрупването на малки преимущества с течение на времето започва да създава ефект, който откън изглежда като внезапен исторически пробив.

Тази философия ясно личи в икономическото развитие на страната. Китай не се стремеше да стане водеща технологична сила за няколко години. Първо изгради производствената си база. След това инвестира в инфраструктура. Успоредно с това увеличаваше броя на инженерите, учените и изследователските центрове. Следващата стъпка беше овладяването на високите технологии, развитието на собствените индустриални стандарти и постепенното изкачване по глобалната верига на добавената стойност. Всеки успех се превръщаше в основа за следващия.

Подобен подход силно контрастира с политиката на внезапни икономически кампании, които често характеризират други държави. Китай рядко разчита на резки движения. Предпочита последователното разширяване на пространството за действие. Това се наблюдава както във вътрешната икономика, така и в международната политика.

Инициативата „Един пояс, един път“ е показателен пример за подобно мислене. Вместо да изгражда сфери на влияние чрез военни гарнизони, Пекин инвестира в железопътни линии, пристанища, логистични центрове, индустриални паркове и транспортни коридори. Всяка нова инфраструктурна връзка увеличава икономическата взаимозависимост между Китай и партньорските държави. С течение на времето тази мрежа започва да придобива собствена устойчивост, защото носи конкретни икономически ползи за всички участници.

По същия начин се развива и китайската дипломация. Вместо непрекъс-

нато да поставя партньорите пред избор „с нас или срещу нас“, Пекин обикновено предлага сътрудничество по конкретни проекти. Разбира се, това не означава липса на конкуренция или защита на националните интереси. Разликата се състои в начина, по който тази конкуренция се води. Икономическата привлекателност постепенно започва да изпълнява функции, които в други исторически епохи са били възлагани на военната сила.

Тази особеност често се описва като китайско търпение. Всъщност става дума за способността да не се жертва дългосрочната цел заради краткотрайно политическо предимство. В международните отношения подобно качество има огромна стойност. Светът преживява кризи, сменят се правителства, променят се политически лозунги, а големите инфраструктурни, индустриални и технологични проекти продължават да се реализират. Китайската стратегия не изключва използването на сила, когато държавното ръководство сметне, че националната сигурност е застрашена. Но тя не превръща военната мощ в основен инструмент за разширяване на международното влияние. Много по-голямо значение се отдава на икономическата устойчивост, технологичната независимост и способността страната да остане незаменим партньор за все повече държави.

Погледнато през тази призма, ХХІ век постепенно променя традиционното разбиране за геополитическата победа. Все по-често печели не този, който завладява нови територии, а този, който успява да стане незаменима част от развитието на останалия свят. Китай изглежда добре разбира тази закономерност и последователно изгражда политиката си върху подобно разбиране за международното влияние.

Държавата като градинар, а не като пожарникар

Една от най-съществените разлики между китайското и западното политическо мислене се открива в разбирането за ролята на държавата. В голяма част от западния свят тя все по-често действа като институция, която реагира на вече възникнали проблеми – финансови кризи, енергийни сътресения, миграционен натиск, политическа поляризация или социално недоволство. Управлението постепенно се превръща в непрекъсната поредица от антикризисни мерки.

Китайската традиция поставя акцента върху друга задача. Държавата трябва предварително да изгражда условия, при които подобни кризи да бъдат по-редки, по-леки и по-лесно управляеми. Това не означава, че грешки не се допускат или че всички решения са успешни. Разликата е в начина, по който се възприема самото управление – като продължителен процес на поддръждане и развитие, а не като непрекъсната борба с последиците от вече натрупани проблеми.

Тази философия напомня работата на добрия градинар. Той не чака дървото да започне да съхне, за да се сети, че трябва да се грижи за него. Подготвя почвата, полива навреме, подрязва клоните, наблюдава сезоните и мисли за реколтата години напред. Ако се налага всеки ден да гаси пожари, значи градината отдавна е изгубила своя естествен ритъм.

Подобен подход може ясно да се проследи в развитието на съвременен Китай. Огромните инвестиции в транспортна инфраструктура не бяха предприети единствено за да се строят впе-

чатляващи мостове и високоскоростни железници. Те създадоха условия, при които вътрешният пазар започна да функционира като единен икономически организъм.

Провинции, които преди десетилетия са били относително изолирани, постепенно се превърнаха в активна част от националното производство и потребление.

Сходна логика стои зад политиката в образованието и науката. Китай не разглежда университетите само като институции за подготовка на специалисти. Те са част от националната стратегия за технологично развитие. Инвестициите в научни изследвания не се оценяват според резултатите през следващата година, а според възможността страната след едно или две десетилетия да разполага със собствени технологии, собствена индустрия и собствен интелектуален потенциал.

Тази последователност постепенно започва да променя глобалния баланс. Преди тридесет години Китай беше възприеман главно като производствена площадка на света. Днес той все по-уверено се превръща в източник на технологични решения, цифрови платформи, високоскоростен транспорт, космически програми, изкуствен интелект и модерна индустрия. Това преобразяване не настъпи внезапно. То беше резултат от дългосрочна политика, при която отделните решения изграждаха обща национална стратегия.

Подобно разбиране за държавата променя и отношението към обществото. Китайската политическа култура традиционно поставя силен акцент върху колективната стабилност.

Индивидуалните интереси не изчезват, но се разглеждат като част от по-широк обществен организъм. Това също е една от причините западните наблюдатели понякога трудно да разбират вътрешната логика на китайските решения. Те ги оценяват през собствените си политически категории, докато Пекин често изхожда от съвсем различни цивилизационни предпоставки.

Разбира се, този модел има своите критики. Някои виждат в него прекомерна централизация, други поставят въпроси за съотношението между държавата и личната свобода. Подобни дискусии ще продължат и занапред. Независимо от различните оценки обаче остава един трудно оспорим факт – Китай успя да изведе стотици милиони хора от бедността, да изгради най-мощната индустриална база в света и да се превърне в един от водещите научно-технологични центрове на XXI век. Това трудно може да бъде обяснено единствено с размера на населението или с евтината работна ръка. В основата стои специфичен модел на стратегическо управление.

Тъкмо тук се появява и най-дълбокият философски въпрос. Дали държавата трябва само да регулира процесите, оставяйки обществото да се развива изцяло спонтанно, или има задължението активно да създава условия за неговото дългосрочно развитие?

Китай дава своя отговор чрез практиката, а не чрез идеологически декларации. В продължение на десетилетия той изгражда институции, инфраструктура, индустрия и човешки капитал, приемайки, че националното бъдеще се създава много преди да стане видимо за останалия свят.

Може би това е една от причините китайската политика често да изглежда по-малко ефективна, но значително по-устойчива. Докато много държави са принудени непрекъснато да гасят пожари, Пекин продължава търпеливо да обработва собствената си градина. Историята показва, че подобна работа рядко привлича ежедневното внимание. Но когато дърветата пораснат, вече всички виждат резултата.

XXI век може да се окаже китайски не заради армията, а заради начина на мислене

Историята обикновено помни възхода на великите сили чрез техните армии. Рим се разширява с легионите си. Британската империя владее океаните със своя флот. Американското лидерство след Втората световна война се опира както на огромната икономическа мощ, така и на безпрецедентно военно присъствие в различни части на света. През вековете подобна зависимост между сила и военна доминация изглежда почти естествена.

Светът на XXI век постепенно започва да поставя тази закономерност под въпрос. Най-ценният ресурс вече не са само територията, суровините или числеността на армията. Все по-голямо значение придобиват технологиите, знанията, производственият капацитет, научните изследвания, финансовата устойчивост и способността една държава да бъде необходим партньор за останалите.

Китай изглежда осъзна тази промяна по-рано от мнозина. Докато голяма част от международните отношения продължаваха да се разглеждат през призмата на военното противопоставяне, Пекин систематично увеличаваше влиянието си в сферите, които ще определят бъдещата икономика – високите технологии, електромобилите, батериите, възобновяемата енергия, изкуствения интелект, цифровата инфраструктура, квантовите изследвания и космическите програми.

Тази трансформация вече оказва влияние далеч извън пределите на Китай. Все повече държави започват да възприемат страната не само като огромен пазар или производствен център, а като източник на технологии, инвестиции и индустриални решения. Подобна промяна постепенно променя и международните отношения. Зависимостта вече не се създава само чрез политически договори. Тя възниква и чрез производствени вериги, цифрови системи, логистични мрежи и научно сътрудничество.

Това не означава, че международната конкуренция изчезва. Напротив. Съперничеството между големите сили вероятно ще продължи да се изостря. Променя се неговият характер. Все по-рядко решаващо ще бъде кой разполага с повече танкове. Все по-често ще надделява този, който произвежда по-добри технологии, обучава специалисти, изгражда по-устойчива индустрия и успява да остане двигател на икономическото развитие.

Тук се проявява силата на китайския цивилизационен подход. Вместо да се концентрира върху краткотрайното надмощие, той последователно увеличава собствената си способност да създава стойност. Производството, науката, инфраструктурата и образованието не се разглеждат като отделни политики. Те образуват единна система, в която всяка следваща стъпка укрепва предишната.

Поради тази причина често се създава впечатлението, че Китай напредва без драматични исторически събития.

Докато вниманието на света е приковано към военни конфликти, избори или дипломатически кризи, в китайските научни центрове се разработват нови технологии, в заводите се внедряват нови производствени процеси, а университетите подготвят следващото поколение инженери и изследователи. Това е по-малко зрелищен, но значително по-траен начин за изграждане на влияние.

Разбира се, никой не може със сигурност да предвиди как ще изглежда международната система след дваде-сет или тридесет години. Китай също ще се сблъсква със сериозни предизвикателства – демографски промени, технологична конкуренция, икономически рискове и сложна геополитическа среда. Възходът на една държава никога не е гарантиран. Историята не познава вечни победители.

Онова, което прави Китай различен, е постоянството, с което подготвя бъдещето. Докато много политически системи са погълнати от настоящето, китайската стратегия се стреми да намалее зависимостта от случайността чрез дългосрочно планиране. Това не елиминира риска, но увеличава способността страната да посреще неизбежните промени.

Може би най-голямото предизвикателство, което Китай отправя към останалия свят, не е свързано с икономиката или с военната мощ. То е интелектуално. Пекин поставя въпроса дали устойчивото развитие изисква различен начин на мислене – по-дълъг хоризонт, повече стратегическо търпение и по-малко зависимост от краткосрочния политически ефект.

Ако XXI век действително остане в историята като време на китайски възход, причината едва ли ще бъде единствено размерът на китайската икономика или числеността на населението. По-вероятно е това да се дължи на една цивилизация, която продължава да мисли в мащаби, надхвърлящи политическия календар, и която разглежда времето като най-ценния стратегически съюзник.

Мисленето на дракона: когато най-голямата сила е способността да променяш света, без да го завладяваш

В продължение на повече от два века светът свикна да свързва възхода на една велика сила с разширяване на нейното военно присъствие. Колкото повече армии, бази и завоювани територии притежаваше една държава, толкова по-естествено изглеждаше нейното лидерство. Историята на XIX и голяма част от XX век беше написана точно с тази логика.

Днес пред очите ни постепенно се оформя различна картина. Китай не предлага универсална идеология, която да бъде наложена на всички. Не изгражда глобална мрежа от военни съюзи по класическия модел на миналите империи. Не поставя в центъра на своята външна политика постоянната употреба на сила. Вместо това се стре-

ми да увеличава своето влияние чрез икономика, технологии, инфраструктура, образование, научни изследвания и търговия. Това не е отказ от защита на националните интереси, а избор на различен път за тяхното отстояване.

Тъкмо тук се крие голямото предизвикателство пред останалия свят. Ако Китай продължи да развива своя потенциал със същата последователност, международната система неизбежно ще започне да се променя, защото икономическата и технологичната тежест постепенно ще пренареди центровете на влияние. Историята показва, че подобни промени настъпват бавно, но когато достигнат определена точка, започват да изглеждат необратими.

Разбира се, би било прибрзано да се говори за безусловно китайско столетие. Пред страната стоят сериозни изпитания – демографски тенденции, екологични проблеми, вътрешни икономически предизвикателства, сложни отношения със Съединените щати и напрегната международна среда. Всяка голяма сила достига моменти, в които трябва да доказва способността си да се приспособява към новите условия. Китай няма да бъде изключение.

По-важният въпрос е друг. Дали светът вече не навлиза в епоха, в която победител ще бъде този, който по-добре разбира бъдещето, а не този, който по-успешно доминира над настоящето? Това е въпрос, който излиза далеч извън рамките на китайската политика. Той засяга самото разбиране за развитието на цивилизациите.

Може би най-голямото предимство на Китай не се измерва с броя на заводите, размера на брутният вътрешен продукт или технологичните му постижения. То се намира в една по-дълбока способност – да мисли за времето по различен начин. Докато значителна част от съвременната политика се движи от следващите избори, следващата криза или следващия медиен цикъл, китайската стратегическа култура продължава да гледа десетилетия напред. Това не гарантира успех, но увеличава вероятността държавата да бъде подготвена за промените, които неизбежно идват.

В този смисъл драконът се превръща в повече от символ на една древна цивилизация. Той олицетворява търпението, устойчивостта и способността да се натрупва сила без излишна демонстрация. Западната политическа традиция често възприема властта като инструмент за непосредствено действие. Китайската традиция я разбира като умение да създадеш условия, при които желаната промяна настъпва постепенно и изглежда почти естествена.

Възможно е след години историците да стигнат до извода, че истинската причина за възхода на Китай не е била нито неговото население, нито евтината работна ръка, нито дори впечатляващият икономически растеж. Възможно е да посочат нещо много по-фундаментално – съхранената способност една древна цивилизация да остане вярна на собствената си философия, докато светът около нея непрекъснато се променя.

Тогава XXI век няма да бъде определен просто като век на китайската икономика. Той може да остане в историята като времето, когато една различна представа за държавата, развитието и международните отношения започна да оказва влияние върху целия свят. Не чрез завоювания, а чрез пример. Не чрез принуда, а чрез привличане. Не чрез разрушаване на съществуващия ред, а чрез постепенното изграждане на нови центрове на тежестта.

И може би тъкмо това е най-важният урок от мисленето на дракона. Най-трайните победи невинаги принадлежат на онези, които печелят най-много битки. Понякога те принадлежат на цивилизациите, които умеят да мислят по-дълго от своите съперници и да изграждат бъдещето достатъчно търпеливо, така че един ден то да изглежда неизбежно.

„Шестте мрежи“ са солидна опора за висококачествено икономическо развитие на КНР

На заседание на Политбюро на Централния комитет на ККП, проведено на 30 юли, беше подчертана важността на това „да се насърчава съвместното планиране и изграждането на „шестте мрежи“. Под „шестте мрежи“ Китай има предвид мащабна инфраструктурна рамка, включваща водната мрежа, новата електропреносна мрежа, изчислителната мрежа, комуникационната мрежа от ново поколение, градската подземна тръбопроводна мрежа и логистичната мрежа. Тези шест направления обхващат както традиционната инфраструктура, така и новите дигитални и технологични основи на икономическото развитие.

Това е вторият важен сигнал от централното ръководство на страната за развитието на тази стратегическа инфраструктурна рамка. Още на заседанието на Политбюро от 28 април беше поставена задачата за „засилване на планирането и изграждането“ на тези шест вида мрежи. Фактът, че „шестте мрежи“ все по-често присъстват в ключови заседания и икономически планове, показва тяхното важно значение като дългосрочна стратегическа основа за развитието на страната.

Тези инфраструктурни проекти не са само средство за стимулиране на инвестициите и разширяване на вътрешното търсене. Те се разглеждат и като важен двигател за повишаване на ефективността, ускоряване на технологичното развитие, подобряване на качеството на живот и укрепване на икономическата сигурност.

Мащабът на тази стратегия се вижда от данните, представени от Държавната комисия за развитие

и реформи на пресконференция на 31 юли. През периода на 15-ия петгодишен план (2026 – 2030) инвестициите в новата електропреносна мрежа се очаква да надхвърлят 5 трилиона юана, в градската подземна тръбопроводна мрежа – около 5 трилиона юана, а изграждането на изчислителната мрежа ще привлече допълнителни преки инвестиции от 4 трилиона юана.

Експерти посочват, че „шестте мрежи“ имат двойна роля – в краткосрочен план подпомагат разширяването на търсенето и стабилизирането на растежа, а в дългосрочен план оптимизират икономическата структура, повишават ефективността и укрепват устойчивостта на икономиката. По този начин те дават отговор на два ключови въпроса – къде да се насочат инвестициите и как да се постигне по-висока възвръщаемост от тях.

Още по-важното е, че „шестте мрежи“ не представляват отделни и независими инфраструктурни проекти. Те включват както традиционна, така и нова инфраструктура, но

са изградени като взаимосвързана система, в която отделните елементи се допълват, подкрепят и усилват взаимно. Именно тази координация позволява общият ефект да надхвърля простото събиране на резултатите от отделните проекти. Добър пример за това е взаимодействието между изчислителната мрежа, новата електропреносна мрежа и комуникационната мрежа от ново поколение. Новата електропреносна мрежа осигурява стабилно и чисто електрозахранване, изчислителната мрежа действа като „мозък“, който подпомага интелигентното управление на електроенергията и по-ефективното използване на

възобновяемата енергия, а комуникационната мрежа служи като „магистрала“ за пренос на данни, позволявайки координирано разпределение на изчислителните ресурси между различни региони.

Изграждането на „шестте мрежи“ вече преминава от етап на планиране към реални действия. Повечето от големите проекти, предвидени за стартиране през тази година, вече са в ход. Част от тях вече са завършени и функционират. Например в централния възел на Националната суперкомпютърна интернет мрежа в Джънджоу десетки хиляди интелектуални чипове, произведени в Китай, работят с висока изчислителна мощност, предоставяйки подкрепа за развитието на цифровата икономика.

В същото време редица ключови проекти продължават да се изграждат ускорено. Сред тях е проектът за допълнително водоснабдяване от река Яндзъ към река Хан по средната линия на водния трансфер „Юг – Север“, който е важна част от националната водна мрежа. При подобен мащабен инфраструктурен план се отварят нови възможности и за частния капитал.

Данните показват, че през първото полугодие частните инвестиции във водната мрежа са надхвърлили 10,8 милиарда юана, което представлява ръст от 85,8 % на годишна база. В бъдеще ще бъдат представени още проекти със стабилна оперативна доходност, които да привлекат повече частни предприятия.

Особено голям потенциал има при изграждането на изчислителната мрежа, която основно разчита на инвестиции от предприятия. Това създава широко пространство за участие на частния сектор. Държавната комисия за развитие и реформи ще засили стратегическото планиране, насоките и ресурсната подкрепа, за да създаде по-добра среда за частните инвестиции.

От стабилизиране на настоящия икономически растеж до създаване на основа за бъдещо развитие, от преодоляване на слабите места до изграждане на нови конкурентни предимства – тази инфраструктурна рамка за трилиони юани се превръща в ключова опора за висококачественото развитие на китайската икономика.

Китайски компании получиха възстановяване на милиони долари мита от САЩ, наложени от президента Доналд Тръмп

Няколко китайски компании съобщиха, че са получили възстановяване на мита и отстъпки от лихви от САЩ от началото на юли, тъй като Съединените щати работят за възстановяване на средства от мита, наложени съгласно Закона за международни извънредни икономически правомощия (IEEPA), предаде агенция „Синхуа“. Тарифните отстъпки идват след решението на Върховния съд на САЩ от 20 февруари, че тарифната политика на президента Доналд Тръмп съгласно IEEPA е противоконституционна. Едностранните тарифни мерки предизвикаха опозиция както на вътрешния, така и на международния пазар, тъй като нарушават международните търговски и икономически правила и вредят на световния търговски и икономически ред.

На 7 август Guizhou Tyre Co., Ltd. съобщи, че нейното изцяло притежавано задгранично дъщерно дружество е получило общо 11,98 милиона долара отстъпки от тарифи и лихви от Митническата и гранична защита на САЩ. На 8 юли китайската компания Zhejiang Huahai Pharmaceutical Co., Ltd. също съобщи, че е получила общо 14,23 милиона долара отстъпки от тарифи, което се очаква да повлияе на нетната ѝ печалба за 2026 г. с приблизително 96,87 милиона юана въз основа на централния паритетен курс на юана към този ден. На същото дата и Hitelevision Co., Ltd. обяви, че дъщерното ѝ дружество е получило 4,07 милиона долара отстъпки от тарифи. На 13 юли Canature Health Technology Group Co., Ltd. съобщи, че е получила 4,55 милиона долара отстъпки от тарифи, включително лихви. На 28 юли WINBO-Dongjian Automotive Technology Co., Ltd.

обяви, че тя и нейното изцяло притежавано дъщерно дружество са получили 3,39 милиона долара отстъпки от тарифи и лихви. Greenworks (Jiangsu) Co., Ltd. и Newtechwood Corporation също информираха публично, че са получили частични отстъпки от тарифи, без да разкриват конкретни суми. Shenzhen Hello Tech Energy Co., Ltd., Hansong (Nanjing) Technology Limited и Zhejiang Dingli Machinery Co., Ltd. заявиха, че са подали заявления за отстъпки или са започнали съответните процедури.

До края на юли администрацията на Тръмп е възстановила приблизително 100 милиарда долара тарифи на американски вносители според съдебен документ. Прогнозира се Митническа и гранична служба да възстанови общо до 175 милиарда долара, според бюджетния модел на Penn-Wharton.

Кого се опитват да сплашат 41 държави?

Китай не се нуждае от разрешение за ракетни изпитания

Политическият фарс от сорта на „крадецът вика дръжте крадеца“ отново се разгръща. Неотдавна Съединените щати обединиха 40 държави, за да скалпят така нареченото съвместно изявление относно „известия за изстрелване на балистични ракети“ – и отделно изявление, насочено специално към Китай.

Директно посочвайки напълно законния тест на балистични ракети на Китай миналия месец в откритите води на Тихия океан, документът твърди, че действията на Пекин са „несъвместими с неговата отговорност“ и „подкопават глобалната стабилност и сигурност“.

В рязък контраст, Съединените щати – най-големият военен разходник и създател на войни в света – се изтъкват като „положителен пример, достоен за подражание“, а тяхната „военна прозрачност“ се рекламира като доказателство, че „американският подход към тестването на ракети и космическите изстрелвания не поражда същите опасения като подхода на Китай“.

Създателите на това „изявление“ във Вашингтон очевидно са добре запознати с това, че Съединените щати тестват междуконтинентални балистични ракети по-често от която и да е друга държава. В противен случай защо биха използвали претекста за фабрикуване на тази фалшива информация, за да омаловажат собствената си репутация?

Въпреки че изявление-то изброява 41 подписали,

то има само един автор – Вашингтон.

Нещо повече, тези 41 държави представляват едва една пета от 193-те държави – членки на ООН, и приблизително 17 процента от населението на планетата.

Повечето от тях изобщо не тестват балистични ракети, а китайските изстрелвания не представляват заплаха за тях. Те бяха донесени само като статистики. Това хаотично събиране беше изцяло организирано от Съединените щати.

Изявлението се основава до голяма степен на Хагския кодекс за поведение срещу разпространението на балистични ракети (НСОС), обвинявайки Пекин, че не е предоставил

предварителни предупреждения в съответствие с „приетата практика“. Китай обаче не е страна по НСОС. Нещо повече, кодексът е доброволен политически документ, а не правно обвързващ международен договор.

На практика дори сред подписаните го страни случаите на непълно спазване на разпоредбите за уведомяване не са необичайни. Воден от чувство за отговорност, Китай предприе премерената и разумна стъпка да изпрати предварителни дипломатически уведомления до заинтересованите страни, включително Съединените щати.

Това бяха жестове на добра воля, целящи да гарантират, че тествът няма да навреди на интересите на никоя държава.

Що се отнася до механизмите за уведомяване за изстрелвания, просто няма „универсален стандарт“, който да се спазва от повечето държави. „Високите стандарти за уведомяване“, с които Вашингтон толкова самодоволно се хвали, са предимно двустранни споразумения между САЩ и Русия, предназначени единствено да поддържат стратегическата стабилност между двете страни, а не да гарантират универсално уведомяване на всички заинтересовани страни.

През 2015 г., когато ВМС на САЩ изпробваха ракета „Трайдънт“ от ядрена подводница край бреговете на Южна Калифорния, неясните предварителни известия

предизвикаха истинска паника

и подхраниха множество спекулации както в САЩ, така и в чужбина. Струва си да се припомни също, че Южният Тихи океан отдавна служи като полигон за ядрени експлозии за САЩ. Правителството на Маршаловите острови продължава да изисква обезщетение и пълно почистване на радиоактивното замърсяване от Вашингтон, но последният отказ

Балистични ракети със среден обхват DF-26, показани на военния парад по случай 70-годишнината от основаването на КНР в Пекин

ва дори да отговори на тези искания.

Чрез принуда и подтикване САЩ положиха колосални усилия да привлекат около 40 държави в своята игра. Целта е една и съща: с всички необходими средства да представят упражняването на законните суверенни права от Китай като „незаконно“ и „безотговорно“ и по този начин да възпрепятстват развитието на ядрения потенциал на Китай.

Зад това се крият не само хегемонните амбиции на Съединените щати, които се провъзгласиха за „гарант на сигурността в Западния Пасифик“, но и нарастващата тревога от собственото им военно отслабване.

Американската стратегическа „ядрена триада“ остарява. Ракетите „Минитмън“ III са в експлоатация повече от петдесет години, отдавна надхвърляйки проектния си живот. Разходите за програмата „Сентинел“ за подмяна са се увеличили с 80 процента, а планираното влизане в експлоатация през 2029 г. е отложено. В морето подводниците клас „Охайо“ постепенно се извеждат от експлоатация, а въвеждането в експлоатация на водещата подводница от новия клас „Колумбия“ е отложено приблизително до 2031 г.

Въздушната програма В-21 се оказва толкова скъпа, че всяко мащабно разполагане на тези бомбардировачи е изключено.

Тъй като способността на Китай да възпира външна намеса и да поддържа мира и стабилността в региона продължава да расте, докато индустриалната база на САЩ непрекъснато се свива, Вашингтон няма друг избор, освен да заяви присъствието си, като се заяжда с „броя на думите“ в китайските известия за изстрелвания на ракети. Когато суверенна държава провежда законни военни изпитания на собствената си територия или в открито море, тя упражнява своите законни суверенни права.

Китайският посланик по въпросите на разоръжаването Ли Чидзян ясно заяви това в Женева: Китай е провел само три изпитания на междуконтинентални балистични ракети до момента – по-малко от която и да е от останалите пет ядрени сили.

Съединените щати, които провеждат най-чести изпитания, са и най-ревностните в оттеглянето си от договори и международни институции, най-агресивните в насърчаването на споделянето на ядрени оръжия и разширено ядрено възпиране и нямат основание да критикуват Китай за доброволното му предварително уведомяване.

Съединените щати отказват да се вслушат в тези аргументи, защото Вашингтон не се стреми да „намали риска от грешни изчисления“ – истинската му цел е да държи

ядрения арсенал на Китай под строг контрол.

Някои анализатори разглеждат това „изявление“ като опит за разкриване на военни тайни на китайската ядрена програма чрез удължаване на „периодите на уведомяване“. Но Китай, верен на своята отбранителна ядрена стратегия, не изисква ничие „разрешение“.

Това „изявление“ от 41 държави не е нищо повече от лист хартия. То се основава на три компонента: двойни стандарти, лицемерие и страх. Ако Съединените щати наистина са заинтересовани за стратегическата стабилност, първо трябва да публикуват собствения си график за разработване на ракети „Сентинел“, да систематизират всички свои предварителни уведомления, направени в продължение на много години, в съответствие със собствените си „норми“ и да направят публично достояние записите за уведомленията за изстрелвания, изпратени до латиноамериканските и тихоокеанските островни страни. Не международното мнозинство се страхува от китайските ракети, а по-скоро хегемонните сили, обсебени от намеса в регионалните дела и доминирание над тях. Съединените щати са основният източник на хаос в света от десетилетия и това „изявление“ служи само на една цел: да потвърди допълнително този неоспорим факт.

Global Times

Планината Утай

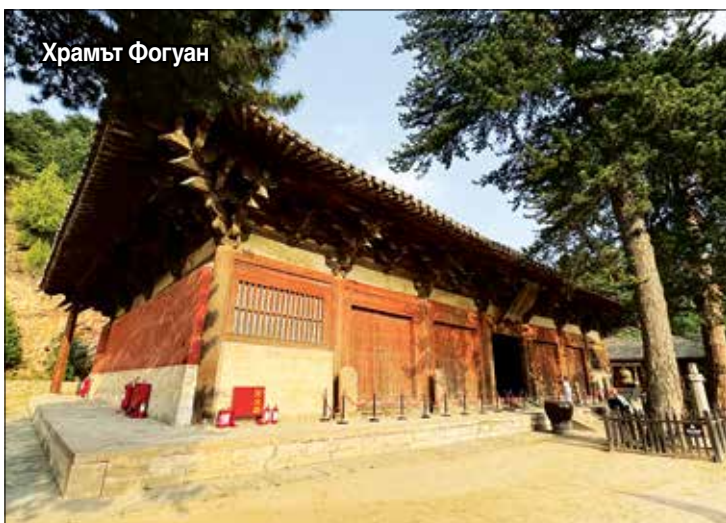
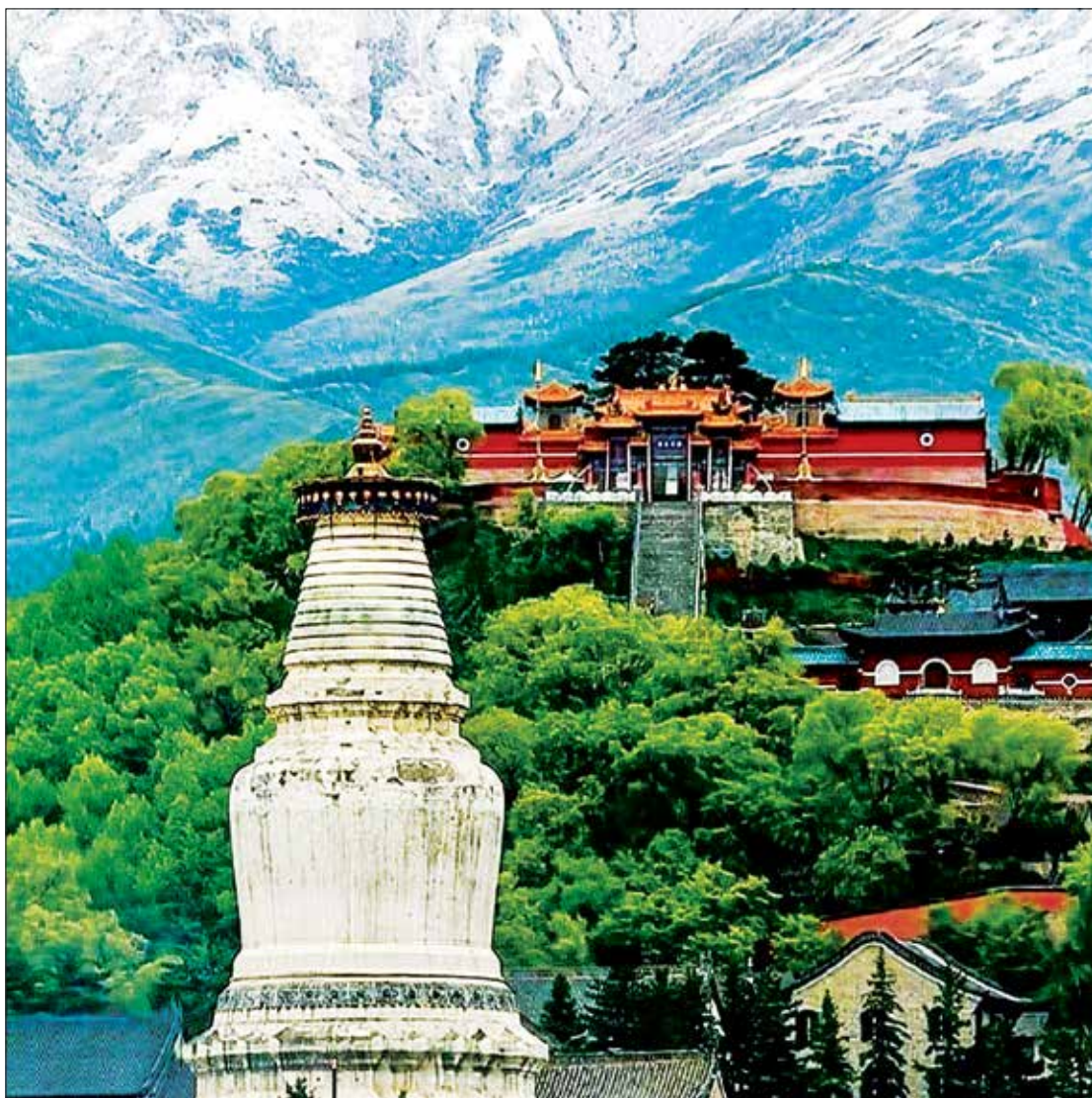
Свещеното сърце на китайския будизъм

Има планини, които човек изкачва заради гледката. Има и такива, към които се отправя заради усещането, че стъпва на свято място. Планината Утай принадлежи към втората категория. В продължение на почти две хилядолетия петте ѝ плоски върха привличат монаси, поклонници, императори и художници, които търсят пътя към духовното.

Планината Утай е разположена в северната част на Китай и е една от четирите свещени будистки планини на страната. Тя е посветена на Манджушри – бодхисатвата на мъдростта, който според будистката традиция обитава планината. И днес поклонници изминават древните маршрути между храмовете, следвайки пътища, по които хора са вървели столетия преди тях.

Името Утай буквално означава „Планината на петте тераси“ – име, което идва от необичайната форма на петте основни върха. Те са сравнително плоски и открити, за разлика от стръмните склонове, които ги заобикалят. Височината, суровият климат и продължителната снежна покривка придават на планината Утай почти аскетичен вид. Между върховете се спускат гористи склонове, покрити с борове, ели, тополи и върби, а през по-топлие месеци зелените поляни променят напълно облика на планината.

Тъкмо тази комбинация между суровост и красота превръща планината Утай в необикновено място за будистка духовност.

Храмът Фогуан

Сред неговите съкровища особено място заема храмът Фогуан.

Неговата Главна източна зала е най-старото запазено дървено храмово здание на място и един от най-ценните оцелели образци на дървената архитектура от периода на династията Тан (618 – 907). Построена през VIII век, сградата впечатлява не толкова с размерите си, колкото с усещането, че в нея времето сякаш е спряло. Дървената конструкция, пропорциите, декоративните елементи и скулптурите

Особено ценни са глинени-те статуи в естествен размер, които се намират вътре. За историците и изследователите те представляват свидетелство за художествените техники, религиозните представи и естетическите вкусове на епохата.

Ако храмът Фогуан ни връща към периода на династията Тан, то

храмът Шусян пък ни показва съвсем различна страна на планината Утай.

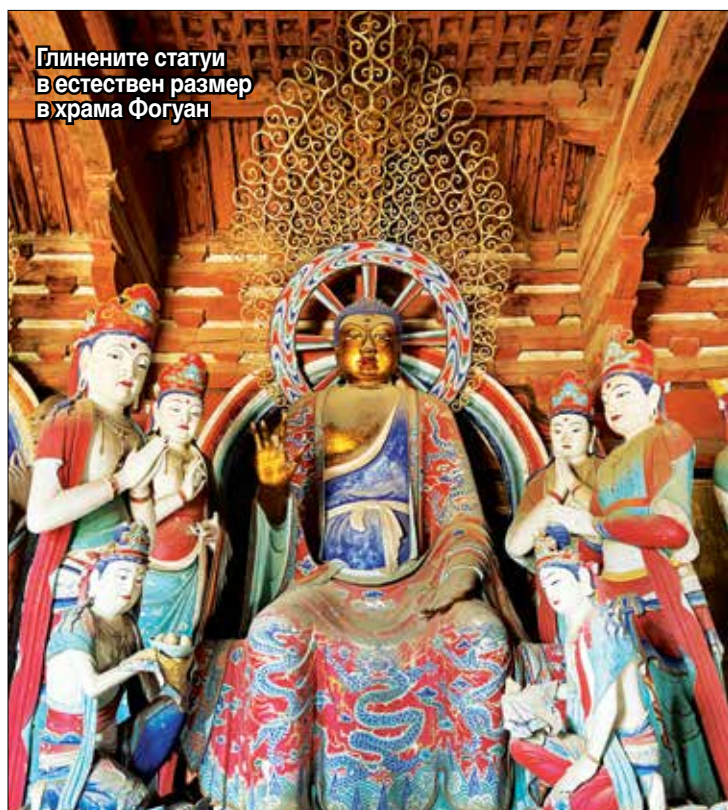
Храмът е изграден по-късно, по време на дина-

пространството. Това е една от особеностите на планината Утай – тук историята не стои на едно място. Различните епохи са натрупвани една върху друга, докато образуват единен пейзаж.

В продължение на векове планината е била тясно свързана и с императорската власт. От периода на династията Северна Уей (386 – 534) нататък владетелите неведнъж демонстрират почитта си към свещеното място. За около хиляда години девет императори извършват общо 18 поклоннически

Първите храмове тук се появяват още през I век. Оттогава планината постепенно се превръща в един от най-важните центрове на будизма в Китай. Манастири изникват, изчезват и се възстановяват, а различни династии оставят своя отпечатък върху свещения пейзаж. В резултат планината Утай днес не е един-единствен храмов комплекс, а цял културен ландшафт, в който религиозната архитектура е разпръсната сред планини, гори и долини.

Именно тази връзка е една от най-важните причини мястото да бъде включено в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО. Планината събира на едно място храмове и паметници, изградени в продължение на повече от хиляда години. Те показват как будистката архитектура постепенно се променя в Китай и как тя влияе върху светската и дворцовата архитектура. Планината Утай може да се

Глинени статуи в естествен размер в храма Фогуан

разглежда като своеобразен архитектурен архив, но архив, разположен не в музей, а сред самата природа.

дават възможност да се види как е изглеждала китайската будистка архитектура преди повече от 1200 години.

Храмът Шусян

тията Мин (1368 – 1644), и е известен с необикновенния си скулптурен ансамбъл. В него са представени около 500 фигури, вплетени в триизмерна композиция от планини, води, облаци и будистки персонажи. Вместо традиционна редица от отделни статуи посетителят сякаш попада в цял религиозен пейзаж, изваян в

пътвания до планината Утай. За тях тези посещения имат не само религиозно, но и политическо значение. Императорът, който се отправя към свещената планина, показва уважение към будистката традиция, но едновременно с това демонстрира своята роля като владетел, способен да обедини небесния ред, държавата

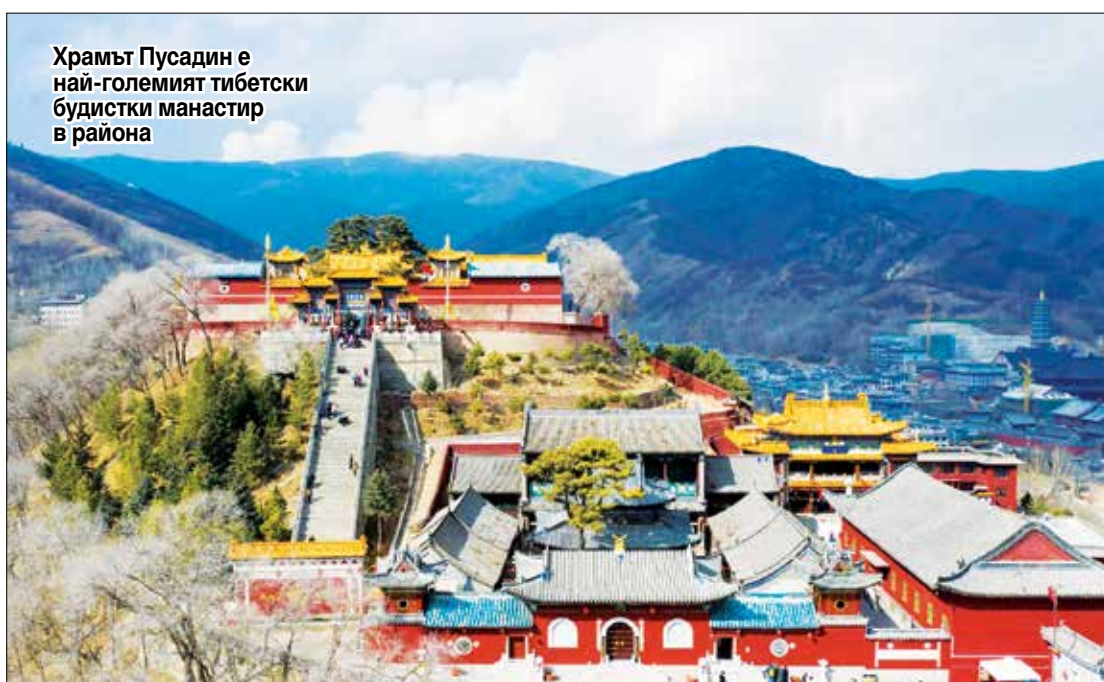
и религията. Следите от тези посещения са запазени в стели и надписи, разпръснати из храмовете. Така планината Утай се превръща и в своеобразна хроника на отношенията между будизма и китайската държавна власт.

Но не само императорите са оставили следи тук. Векове наред планината е била цел на поклонници от огромна част от Азия. Будистки монаси и пътешественици пристигат от различни региони, а с тях идват и нови идеи, художествени модели и архитектурни влияния. Планината Утай се оказва място, където китайският будизъм се среща с традиции, идващи от други части на Азия, включително Непал и Монголия.

Изглед към храма Сянтон и Бялата пагодата на храма Тайхуай в долината

Храмът Пусадин е най-големият тибетски будистки манастир в района

Храмът Пусадин

ните посетители, но пътищата през планината все още водят към същите храмове и свещени места. Това превръща планината Утай в живо наследство.

логическа реконструкция. То продължава да бъде част от религиозния живот. Манастирите съхраняват и значителни библиотеки с будистки текстове, събирани

Тези контакти оставят следи не само в религиозните изображения, но и в архитектурата и оформянето на храмовите пространства.

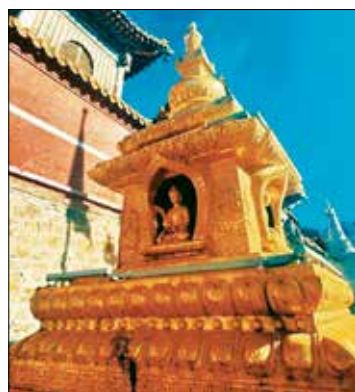
Образът на свещената планина се разпространява далеч извън границите на Китай.

Планини в Корея и Япония получават имена, свързани с Утай, а подобни названия се срещат и в други китайски провинции. Това показва колко силно е било духовното влияние на това място.

В основата на всичко обаче остава природата. За разлика от храмовете в големите градове, които съществуват в плътно застроена среда, храмовете тук са неразделна част от планинския пейзаж. Архитектурата не се опитва да победи природата, а се вписва в нея. Този принцип има дълбоки корени в китайската философия. Идеята за хармония между човека и природата е една от основните теми в традиционната китайска култура.

Затова е невъзможно да се разбере планината Утай само чрез отделните храмове. Ако извадим сградите от планината, губим значителна част от тяхното значение.

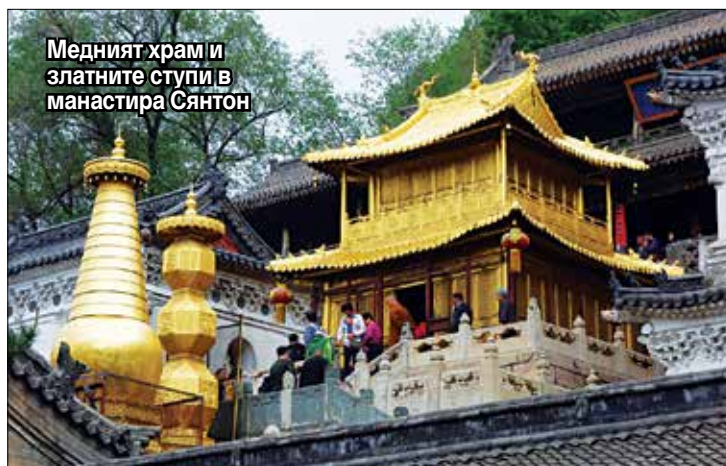
Днес поклонническата

Храмът Сянтон, основен храм на планината Утай

Медният храм и златните ступи в манастира Сянтон

традиция продължава. Средновековните монаси са оставили място на съвремен-

Тук миналото не е заключено зад стъкло и не съществува само като архео-

в продължение на векове от императори, монаси и учени.

Но след повече от две хилядолетия строителство планината не изглежда като музей на различни исторически епохи. По-скоро е място, в което тези епохи продължава да съществуват едновременно.

И може би това е най-точният начин да бъде разбрана планината Утай – не като планина, върху която са построени храмове, а като планина, която самата е превърната в храм.

Страницата подготви
Гая КРУМОВА

Китайските модели с изкуствен интелект печелят популярност в чужбина

Alibaba Group пусна своя модел за изкуствен интелект **Qwen3.8-Max** с параметри от 2,4 трилиона, който може да анализира финансови отчети от 200 страници и да обработва повече от 100 часа видео съдържание, което го поставя директно сред най-добрите модели за големи езици в света.

Няколко източника съобщиха на английското издание **China Daily**, че най-новият модел **Qwen** на **Alibaba** е навлязъл във фазата на „задълбочено тестване“ в автомобилните системи на **Tesla** в Китай и се очаква скоро да бъде използван за автомобилната платформа на **Tesla**.

Развитието идва на фона на това, че все повече компании от Съединените щати възприемат китайски модели за изкуствен интелект, които според тях предлагат производителност на гранично ниво на значително по-ниски цени.

В последните класации на **Arena benchmark**, една от най-широко следваните оценки на трети страни за производителността на моделите с изкуствен интелект, моделите **Qwen** на **Alibaba** се класират точно зад серията **Claude** на базираната в САЩ **Anthropic**.

Alibaba обяви, че се очаква **Qwen3.8-Max** да стане с отворен код след пускането

на **Qwen3.8-27B**, което допълнително разширява достъпа за разработчиците, изграждащи приложения с изкуствен интелект.

Цената на интерфейса за приложно програмиране на **Qwen3.8-Max** в Китай е определена на 12 юана (1,67 долара) на милион входни токена и 36 юана на милион изходни токена, като кешираните входни токени са на цена от 1,5 юана на милион токена.

Международното ценообразуване също е значително по-ниско от срав-

нимите гранични модели, като входните и изходните разходи са съответно около 40 % и 24 % от цените на **Claude Opus** на **Anthropic**.

Китайските модели с изкуствен интелект непре-

къснато набират популярност в чужбина.

Според данни на **OpenRouter** седмичното използване на китайски **LLM** е било 14,1 пъти по-високо от това на американските модели към 27 юли, което отбелязва 13-ата поредна седмица, в която китайските модели са на първо място на платформата по отношение на седмичното потребление на токени.

В края на миналия месец главният изпълнителен директор на **Coinbase**, **Брайън Армстронг**, заяви, че ком-

панията за криптовалути е приела разработени в Китай модели с изкуствен интелект, включително **GLM-5.2** на **Zhipu AI** и **Kimi K2.7** на **Moonshot AI**, като инструменти по подразбиране за инженерите чрез вътрешен **AI** шлюз.

Чрез превключване на модели, интелигентно маршрутизиране и оптимизация на кеширането, **Coinbase** е намалила разходите си за изкуствен интелект с почти половината.

Базираният в Сан Франциско стартап за изкуствен интелект **Lindy** премина от **Claude** към **DeepSeek-V4** през юни и заяви, че разходите му за **API** са надвишили всички разходи за заплати преди прехода.

„Вече не става въпрос за ниски цени“, каза **Уан Пън**, изследовател в Пекинската академия за социални науки. „Компаниите в световен мащаб все повече претеглят производителността спрямо разходите, поверителността, гъвкавостта и пригодността за **AI** агенти и корпоративни работни процеси.“, обясни **Уан Пън**.

В изследователска бележка **Morgan Stanley** заяви, че **Kimi K3** на **Moonshot AI**, чиито пълни тегла на модела станаха официално с отворен код на 27 юли, представлява по-широка тенденция китайските **LLM** компании да догонват американските лидери по отношение на мащаба на моделите, производителността и ценообразуването.

Пън Джяхао, изследовател в Шанхайския изследователски институт за изкуствен интелект, заяви: „Темпото на развитие на изкуствения интелект все повече се движи в полза на Китай. Но както китайските, така и американските модели на изкуствения интелект все още са изправени пред предизвикателства при достигането на краткосрочна точка на безубиточност (нивото на продажбите, при което доходите на компаниите напълно покриват разходите им за производство – бел. ред.). Засега обаче индустрията все още е далеч от постигане на широко разпространена рентабилност.“

Китай модернизира в орбита навигационната система BeiDou

Китайската навигационна спътникова система **BeiDou** беше модернизирана в орбита, което й позволява да предоставя по-добри услуги, обяви Китайската служба за спътникова навигация (**CSNO**), цитирана от агенция „Синхуа“.

В бъдеще, като същевременно осигурява стабилна работа на системата **BeiDou**, Китай ще разработи нови навигационни технологии, за да предостави на потребителите по целия свят по-надеждни услуги за позициониране, навигация и определяне на времето.

BeiDou е зряла, напълно функционална и високопроизводителна глобална навигационна спътникова система, която в момента има 50 оперативни спътника в орбита. Тя е способна да осигури точност на глобално позициониране до 10 метра, точност на измерване на скоростта до 0,2 м в секунда и точност на синхронизация на времето в рамките на 20 наносекунди. Използвайки услугата **Precise Point Positioning**, системата **BeiDou** осигурява точност на хоризонтално позициониране до 0,3 м и точност на вертикално позициониране до 0,6 м.

Технологичната самостоятелност на КНР дава пример за развиващите се страни

Самостоятелното научно и технологично развитие на Китай е пример за други развиващи се страни, каза в Бешкек в интервю за информационна агенция „Синхуа“ известният киргизки икономист **Искандер Шаршеев**. Той е бивш ръководител на Секретариата на Националния алианс на бизнес асоциациите, който определя напредъка на Китай в науката и технологиите като безпрецедентен както по темп, така и по мащаб.

„Просто се огледайте: китайските електрически превозни средства са сред бестселърите в света; произведените в Китай дронове са си осигурили значителен дял от световния пазар на граждански дронове; никоя друга страна не може да се сравни с Китай по

отношение на общия оперативен пробег на високоскоростните железопътни линии“, посочва експертът.

Шаршеев добави, че появата преди време на **DeepSeek**, китайският модел с отворен код за големи езици, вече демонстрира способността на китайските инженери да предоставят иновации от световна класа на по-ниска цена.

„Това не е въпрос на догонващо развитие, а на определяне на собствен технологичен дневен ред. И виждам, че съседните страни, включително тези в Централна Азия, все повече се обръщат към опита и решенията на Китай“, каза **Шаршеев**.

Икономистът смята, че последните постижения на Китай в космическите изследвания също заслужават специално внимание, отбелязвайки, че страната

е изградила напълно автономна космическа индустрия.

По този повод **Шаршеев** сподели, че е особено впечатлен от мисията „Чанъ-6“, която стана първата в света, събрала проби от обратната страна на Луната.

Показателно е също така, че след като постигна забележителен успех в своята лунна програма, Китай не се е затворил, а отвори достъп до лунните проби и за международна научна комуникация, посочи експертът. „Това е добър пример как самостоятелността се превръща в основа не за изолация, а за ново международно сътрудничество – този път по китайски условия“, подчерта той и призова и други страни да се ангажират по-тясно с Китай, за да придобият знания и иновации в научните и технологичните области.

Младите европейци се впускат в „откривателско пътешествие до Китай“

С продължаващото оптимизиране от страна на Китай на политиките за безвизово влизане и нарастващата популярност на „пътуването в Китай“ в социалните медии, все повече европейски туристи избират Китай като лятна туристическа дестинация. От история и култура до съвременни технологии, от отличителна кухня до гостоприемството на местните хора, Китай привлича чуждестранни туристи с по-цялостен и автентичен образ.

Това лято София, студентка в KU Leuven в Белгия, печели награда в състезание по китайски език и получава възможност да пътува до Китай. В продължение на близо две седмици тя и нейните спътници посещават Шънджън, Шанхай, Суджоу и други места, впускайки се в „откривателско пътешествие до Китай“. Холандският видеоблогър Сандер, който ги придружава, документира пътуването с камера. От момента, в който излизат от летището и получават кукли сувенири, те започват своето изпълнено с изненади „пътуване в Китай“.

„Ако отидете на север, можете да видите лед и сняг и да преживеете зимата, ако отидете на юг, можете да видите морето и да усетите топлия климат, а ако отидете на запад, можете да видите пустинята. Мисля, че

в Китай можете да намерите каквото пожелаете“, споделя София.

Освен природните пейзажи и традиционната култура, нововъзникващите технологии на Китай, новите бизнес модели и новите сценарии на потребление също се превръщат във важни фактори, привличащи чуждестранни туристи. Тук те могат да използват мобилни плащания, високоскоростни железопътни пътувания, доставки с дронове, роботи за хотелски услуги и други интелигентни сценарии за живот. Затова все повече млади европейци искат лично да посетят Китай и да преживеят неговото развитие и промени.

София заявява, че е нау-

чила за технологиите на Китай от видеоклипове, а най-силно впечатление й направили роботите. „След като лично ги видях в действие, осъзнах, че вече живеем в нова епохата. И

скоростта им на развитие е много бърза, което е наистина интересно. Мисля, че Китай в това отношение, е много напред.“

Освен удобния начин на живот и богатите преживя-

вания от пътуването, това, което впечатлява най-много София е гостоприемството и дружелюбието на китайския народ. Според нея тази искрена и открита комуникация между хората прави пътуването по-запомнящо се.

„Когато говоря на китайски, местните са много склонни да ми отговарят и да общуваме. Мисля, че китайците са наистина много приятелски настроени“, посочва тя.

Продължаващото оптимизиране на политиките за безвизов и транзитен безвизов режим от страна на Китай подхранва нарастващата популярност на китайския туризъм. Данните от Националната имиграционна администрация показват, че през първата половина на тази година 22,914 милиона чуждестранни посетители са влезли в Китай, което е увеличение с 20,4 % на годишна база. Сред тях 17,815 милиона са били безвизови посетители, което е близо 80 % от общия брой. Все повече европейски туристи, като София, преминават от „научаване за Китай онлайн“ към „опознаване на Китай чрез туристическо пътуване“.

Днес европейските туристи се стичат към Китай не само заради известните му планини, реки и исторически места, но и заради един модерен Китай, който непрекъснато внедрява иновации и се развива.

Да приемаме ли черното кафе като „вълшебно средство“ за отслабване

Теми за „изгарянето на мазнини с черно кафе“ отново станаха изключително популярни в социалните мрежи. Но наистина ли черното кафе помага за отслабване? Според лекари от отделенията по клинично хранене истината е, че кафето може само временно и в малка степен да повиши метаболизма на организма.

Изследванията показват, че дори при еднократен прием на 400 мг кофеин (приблизително четири чаши кафе), през следващите три часа организмът изразходва едва около 40 килокалории повече. Това представлява само около 2 % от дневния енергиен прием и има минимален ефект върху отслабването. Други проучвания сочат, че дори ако човек изпие по 750 мл кафе дневно в продължение на три месеца, това би

довело до намаляване на телото средно с едва около 0,29 кг. Следователно влиянието на кофеина върху основния метаболизъм е много ограничено.

Въпреки че реалният ефект на черното кафе върху изгарянето на мазнини не е толкова голям, колкото често се смята, то все пак е сравнително здравословна

напитка. Освен че е с много ниско съдържание на калории, то съдържа и естествени биоактивни вещества, като хлорогенова киселина и други полифеноли, които могат да помогнат за намаляване на оксидативния стрес и да подпомогнат регулирането на обмяната на захарите и мазнините. Освен това съдържа малки

количества микроелементи като калий и магнезий. Затова ако заменим подсладените напитки, например млечния чай, с черно кафе, ще намалим приема на калории и така косвено ще подпомогнем процеса на отслабване.

Специалистите обаче предупреждават, че продължителната консумация на кафе може да увеличи риска от загуба на калций. Тъй като в черното кафе не се добавя мляко, то не осигурява и допълнителен източник на калций.

За хората, които желаят да използват кафето като помощно средство при отслабване, специалистите препоръчват чисто черно кафе без захар и без сметана. То не бива да се пие на празен стомах, а е добре да се комбинира с богати на белтъчини храни или да се консумира преди физическа активност. Според

настоящите препоръки приемът на кофеин до 400 мг дневно се смята за безопасен за здрави възрастни.

След като черното кафе не може да осигури траен ефект върху изгарянето на мазнини, какъв е най-ефективният начин за повишаване на основния метаболизъм? Отговорът на специалистите е ясен: увеличаване на мускулната маса.

По думите им черното кафе може да поддържа организма в по-будно състояние само за три-четири часа, докато увеличаването на мускулната маса води до постоянно, 24-часово повишаване на основния метаболизъм. Ключът към успешното отслабване е балансът между приема и разхода на енергия, изграждането на навик за редовна физическа активност и подобряването на хранителния режим.

Страницата подготви
Мира ЯВАШЕВА

Архитектура на кръстопът: Как Китай очертава бъдещето на професията от Барселона до Пекин

Между 28 юни и 4 юли 2026 г. в Барселона се провежда XXIX световен конгрес на Международния съюз на архитектите, в който участваха 10 000 архитекти, урбанисти и други професионалисти от повече от 130 държави. През серия от лекции, дебати и изложби бе дискутиран въпросът как ще съжителстваме напред в един свят на безпрецедентни промени. Темата на форума, „В развитие. Архитектура за една планета в преход“ (Becoming. Architectures for a Planet in Transition), за даде философската рамка на събитието, превръщайки различни пейзажи на каталунската столица в сцена за професионални дебати.

Емблематичната топлоелектрическа централа „Трес Ксемеис“ (Трите комина) в Барселона, където се провежда Световният конгрес на Международния съюз на архитектите 2026

Успоредно с лекциите, дебатите и кураторската изложба в „Трите комина“ (Tres Xemeneies) се провежда и изложба на организациите, членки на Международния съюз на архитектите (UIA).

Щандовете във водещия център в Барселона Disseny Hub Barcelona (DHub), посветен на популяризирането, разпространението и опазването на дизайна и творческите индустрии, бяха над 50 и се превърнаха в своеобразна карта на световните архитектурни търсения.

Най-големият павилион тази година беше този на Китай, който се откри освен със своя мащаб, но и чрез кураторския си подход. Подготвян в продължение на близо три години от комитет, съставен от 117 академици, архитекти и известни дизайнери, под шапката на Института за архитектурно проектиране и изследвания към университета „Цинхуа“, щандът разгърна темата „Динамичен поглед към съвременната китайска архитектура“.

По време на конгреса освен постоянната изложба от Института за архитектурно проектиране и изследвания към университета „Цинхуа“ бяха организирани и серия от събития в павилиона, които се радваха на многобройна публика.

В съседство до китайския павилион се намираше и българският павилион, който също предизвика интерес. В качеството си на член на Международния съюз на архитектите, Съюзът на архитектите в България (САБ) бе поел инициативата да разработи и осъществи концепцията за националния ни щанд на това престижно събитие. Управителният съвет на САБ взе решение да повери тази отговорна задача изцяло на млад екип от дружество

Китайският павилион представляваше обемно-пространствено решение, с монтирани LED дисплеи вътре и отвън на щанда

XYZ, като им предостави свобода за избор на визия и цялостното представяне на организацията.

Кураторският проект на арх. Венцислав Кърцелин, озаглавен „Системна грешка/Системна възможност“ (System Error/System Opportunity) потърси отговори за бъдещето чрез дълбочен ретроспективен анализ на последните 20 години от българската съвременна архитектура. Подходът бе фокусиран върху неформалните архитектурни практики, насочени към подобряване на градската среда у нас, тяхната еволюция, адаптацията им към обществените процеси и реалното им влияние върху градското пространство.

Изследването напълно се вписва в подтемата „Being Hyperconscious.“ („Да бъдеш свръхосъзнат.“). Като част от екипа се включиха още Илиян Стойков, Гергана Христова, Зеки Емин, Виктор Дамов, Карина Чичова и Любослав Асенов, всички членове на дружество XYZ

към САБ. Ръководител на делегацията бе Истелианна Атанасова.

Поглед напред: Пекин 2029 и новата ера на архитектурна дипломация

Както стана ясно, след три години Пекин ще бъде домакин на XXX Световен конгрес на Международния съюз на архитектите през 2029 г. Според Лиу Юлон, градът е изключително подходящ да се превърне в сцена за следващия етап от глобалния диалог.

С над 3000 години градска история и повече от 800 години като столица, Пекин може да предложи уникална симбиоза: културната приемственост между минало и бъдеще.

Надеждата е дискусии-те за „трансформацията“, започнали в Барселона, да преминат от концепция към конкретна практика в Пекин. Градът ще предостави отворена платформа, в която държави с различни мащаби и пътища на развитие ще могат пълноценно да участват със своя уникален опит в градската

трансформация и опазването на наследството.

Институционално признание и Венеция 2027

Този културен и професионален възход на Китай бе допълнително затвърден и в Барселона с избирането на проф. Джан Ли за нов президент на Международния съюз на архитектите за мандата 2026 – 2029 г. Това е исторически момент, тъй

мащабно строителство. Темата, която те задават за Биеналето „Да правиш архитектура – за възможността за съжителство пред лицето на реалността“ (Do Architecture – For the Possibility of Coexistence Facing a Real Reality) е естествено продължение на тяхната философия за преизползване на материали, традиционни занаяти и уважение към човешкия мащаб.

Наблюдавайки всичките

Българският щанд, озаглавен „Системна грешка/Системна възможност“, с куратор арх. Венцислав Кърцелин

като за първи път китайски архитект застава начело на най-престижната световна архитектурна организация.

Новината за утвърждаването на Китай като глобален архитектурен лидер се допълва органично и от факта, че куратори на предстоящото 20-то Венецианско архитектурно биенале през 2027 г. ще бъдат китайските архитекти Уан Шу и Лу Уъню от Amateur Architecture Studio. Тяхната лекция в Барселона, посветена на работата с местния контекст (genius loci), бе категорична съпротива срещу обезличаващото

тези процеси, става ясно едно: Китай вече не е просто сцена за експерименти на чуждестранни звездни архитекти.

Страната излиза на преден план със собствена, зряла и изключително осъзната визия, диктувайки ритъма на промяната – от академичните среди в университет „Цинхуа“ до каналите на Венеция и глобалните трибуни на Международния съюз на архитектите. До какви промени в глобален план ще доведе това, тепърва предстои да разберем.

арх. Венцислав КЪРЦЕЛИН

Бумът на спорта за здраве набира скорост в Китай

Обикновената представа за уикенд вероятно изглежда така: събуждане без аларма, поръчка на вкусна храна чрез доставка, срутване на уютен диван и безкрайно превъртане на онлайн емисии и сайтове. Всичко това с цел възстановяване от работната седмица. Днес обаче в много китайски градове може да се види съвсем различна картина: във фитнес залите всички усилено вдигат тежести, на кортовете за скуош спринтират от стена до стена, а в басейните се водят истински водни битки... Националните дейности за насърчаване на здравето в Китай днес не са просто модерен начин на живот, но и истинска движеща сила в изграждането на „Здрав Китай“.

Спортни ентузиаста участват в селски маратон за здраве стартирал в град Шидзуйшан, Нинся-хуейския автономен регион, Северозападен Китай

Възрастни жители на град Хуай'ан, провинция Дзянсу, Източен Китай, практикуват тай чи в един от спортните паркове на града

Националният ден за насърчаване на здравословния начин на живот 8 август се отбелязва в Китай от 2009 г. и оттогава принципът „спортът е най-доброто лекарство“ е здраво укрепен в съзнанието на хората, подчертава агенция „Синхуа“ в репортаж за спортния бум за здраве, който се наблюдава.

Според Националното статистическо бюро на Китай, до края на 2025 година делът на хората, които редовно се занимават с физическа активност и спорт, е достигнал 40 процента от населението.

31-годишният Уан Кай, който работи във финансите, не се прибира първо вкъщи след работа, а отива във фитнеса за всекидневната си двучасова тренировка. „Преди се прибирах след работа, прекарвах време, скролвайки в телефона си, или гледах телевизионни предавания. Сега идвам тук почти всеки ден“, казва Уан.

Млади хора като Уан Кай се превръщат в най-активната част от градския спортен потребителски пазар в Китай. Истинската им „пристрастеност“ се подхранва от състезание, наречено Хайрокс (Нугох). Това е състезание, състоящо се от осем еднокилометрови бягания, след всяко от

които при спиране трябва да се изпълни функционално упражнение на място: бутане на шейна, дърпане на шейна към себе си с помощта на въже, хвърляне на топка по цел на стена и т. н. Целият този процес се разиграва като „вълнуваща игра на издръжливост“, където всеки етап представлява ново предизвикателство.

Треньорът по Хайрокс Ся Ю отбелязва, че повечето участници в тези състезания са на възраст между 25 и 40 години и обикновено работят в среда с високо напрежение, като финанси, изкуствен интелект или предприемачество.

„Колкото по-интензивно е натоварването, толкова повече искате да вложите повече в спорта“, обяснява треньорът. Според него участниците са привлечени не толкова от резултатите от състезанието, колкото от чувството за емоционално освобождаване, което осигуряват интензивните тренировки, и от гордостта, която изпитват след успех пред предизвикателството. Работата в мрежа с хора със сходни интереси също е значителна полза.

Новите спортове, които са едновременно състезателни, социални и ориентирани към преживява-

нията, в момента се радват на голяма популярност сред младите хора в Китай.

Подготовката за състезания след работа се превръща във всекидневие за все по-голям брой китайски млади хора, които може да не се стремят да станат шампиони, но се стремят да бъдат здрави и да се усъвършенстват чрез тренировки и състезания.

Директор на отделението по ендокринология и метаболитни заболявания в Първа народна болница в Шънян в провинция Шънян, Североизточен Китай, Лиу Уей отбелязва, че в миналото възрастните хора са обръщали повече внимание на фитнеса и здравето, но сега кръгът от фитнес ентузиаста се е разширил и включва млади и хора на средна възраст, много от които комбинират силови тренировки с аеробни упражнения, за да изградят научно мускули, да изгарят мазнини и да подобрят физиката си.

С развитието на националните усилия за насърчаване на здравето, все повече китайци започват да практикуват упражнения от традиционната китайска медицина (ТКМ) със здравна цел, включително традиционното китайско дихателно упражнение „Бадуандин“.

Джу Лиго, академик от Китайската инженерна академия и директор на Националния център за спортна медицина в рамките на ТКМ, отбелязва, че изправени пред предизвикателства като бързо застаряващото население и тежкото бреме на хроничните заболявания, традиционните здравни практики предлагат достъпна и широкодостъпна опция за обществено здраве, която може да подобри здравето на цялото население и да намали тежестта върху здравната система.

Според данни от 6-ото национално проучване на здравето на населението на Китай, делът на гражданите, чиито здравни показатели са в нормалния диапазон или над него, е достигнал 84,9 % през 2025 г., което е увеличение с 0,8 процентни пункта в сравнение с 2020 г. Делът на жителите на възраст 7 и повече години, които редовно спортуват, е достигнал 38,52 %.

Страницата подготви
Любомир МИХАЙЛОВ

София, 1000
ул. „Г. С. Раковски“ 99
Тел.: +3592 944 1026
Имейл: kitai.dnes@gmail.com
Уебсайт: www.kitajdnes.com

ИЗДАТЕЛ
Проф. Светлана ШАРЕНКОВА
Управител на
ИК „ЗЕМЯ“ ООД
Тел.: +3592 943 4664

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ
Председател
Проф. д.и.к.н. Димитър ИВАНОВ
Тел.: + 3592 944 1020

РЕДАКЦИОННА
КОЛЕГИЯ
Главен редактор
Теофан ГЕРМАНОВ
Отговорен секретар
Венцислав ЗАФИРОВ
Редактори
Любомир МИХАЙЛОВ
Красимира ИВАНОВА

Репортер
Галина КРУМОВА
Графичен дизайн
Мая ПЕТРОВА
ОСНОВАТЕЛ И ПЪРВИ ГЛАВЕН
РЕДАКТОР (2019 – 2025)
Петър ГЕРАСИМОВ

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
+3592 944 1026

РЕКЛАМА
Тел.: +3592 944 1026
kitai.dnes@abv.bg
Рекламите и обявите
се заплащат авансово
по банкова сметка
или в брой

БАНКОВА СМЕТКА
Интернешънъл Асет Банк АД
IBAN:
BG95IABG80981001651201
BIC: IABGBGSF
ИК „ЗЕМЯ“ ООД

СЧЕТОВОДСТВО, КАСА
Тел.: +3592 944 1026

ПЕЧАТ
АЛИАНС МЕДИЯПРИНТ

Използвани са материали
на АГЕНЦИЯ „СИНХУА“ и CRI

Снимка Синхуа

Honor представи първия в света Robot Phone с начална цена от 9999 юана

На 12 август в град Гуанджоу, провинция Гуандун, Honor проведе световна презентация на новия си модел Robot Phone, в която представи първия си в света серийно произвеждан робот-мобилен телефон, чиято стартова цена е 9999 юана. Новият модел използва MagicOS за реализиране на интелигентно взаимодействие и е позициониран като преносима мобилна камера.

Публикувана бе пътна карта за екологична защита през следващите пет години

На 10 август беше публикуван „План за екологична защита през 15-ата петилетка“. В него се предвижда до 2030 г. структурата на екологичното пространство в страната да продължи да се оптимизира, екологичното качество да се подобрява устойчиво, тенденцията към загуба на биологично разнообразие да бъде ефективно ограничена, да бъдат предложени повече

висококачествени екологични продукти, а националната екологична сигурност да бъде ефективно гарантирана.

Конкретните цели в плана са площта на защитените природни територии да заема не по-малко от 18 % от суходоимната територия на страната, индексът на екологично качество да се повиши до 86,5 пункта, процентът на опазване на почвите и водите да достигне над 74 %, а горското покритие – 25,8 %.

Задълбочаване на прагматичното сътрудничество с Испания

Китайският автомобилен производител SAIC Group планира да построи първия си завод в Европа в Испания, но тъй като мястото на завода е в близост до чувствителни военни и корабостроителни съоръжения, испанското правителство в момента оценява този инвестиционен проект от гледна точка на икономиката, промишлеността, заетостта и националната сигурност. Говорителят на китай-

ското Министерство на външните работи Го Дзякун заяви, че централното и местните правителства на Испания вече са изразили положителна позиция. Китай е готов да продължи да задълбочава практическото сътрудничество между двете страни, ръководейки се от принципите на взаимно уважение и взаимна изгода, и се надява испанската страна да осигури на китайските предприятия справедлива, непристрастна и недискриминационна бизнес среда.

Китай заема първо място в света по разходи за научноизследователска и развойна дейност

Според материал в японския вестник „Нихон кейдзай шимбун“ общият размер на разходите за научноизследователска и развойна дейност на китайските предприятия и университети вече е надминал този на САЩ, заемайки първо място в света. Публикуваният наскоро от японското Министерство на образованието, културата, спорта, науката и технологиите доклад „Индикатори за наука и технологии 2026“ показва, че през 2024 г. разходите за научноизследователска и развойна дейност в Китай са достигнали 97,1 трилиона йени, което представлява ръст от 13,1 % спрямо

предходната година и надвишава сумата от 95,3 трилиона йени в САЩ.

Японските медии отбелязват, че по брой научни статии Китай вече е изпреварил САЩ през 2017 г. и се

е наредил на първо място в света, а през 2018 г. се е изкачил на първо място и по брой на най-цитираните статии, които се принасят за принадлежащи към първите 10 % с най-високо качество.

Снимка Синхуа

Млечен чай за любимия човек

На 7 август в Китай се отбелязва сезонът Лициу или „Начало на есента“. Според романтичен обичай в провинция Аньхуй на този ден трябва да поднесете чаша сладка напитка на любимия човек.